

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica: Jesenice: pri kolodvoru
št. 900
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak
ponedeljek zjutraj. — Naroča se
posebej in velja po pošti prejema
4 Din, po raznašalcih do-
stavljena 5 Din mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2562).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Spomenik orjaku duha in dela

Nedelja posvečena spominu dr. Gregorja Žerjava — Veličastna svečanost ob odkritju spomenika pri Sv. Križu — Zastopani so bili po predstavnikih vsi kraji naše banovine — Jugoslavija se klanja manom narodnega voditelja

Ljubljana, 18. oktobra.

Bil je današnji svetli
jesenski praznik res po-
svečen pokojnemu dr.
Gregorju Žerjavu. Nje-
govemu spominu, delu
in duhu, voditelju v bo-
dočnost. Ze sobotni ve-
čer je bil v tem zname-
nju. Zbrali so se v kazi-
ni napredni akademski
starešine, predstavniki
naše inteligence, nosilci
pokojnikovih idej, ki jim
je pokojnikov najozbilj-
tvaril minister dr. Albert
Kramer podal poročilo
o delu in borbi za sre-
čen obstanek Jugoslavije.
Davi so se v veliki
dvorani Kazine sestali
pionirji narodne pro-
svete na delu in v pre-
pleti proslavi desetletni-
ce Zveze kulturnih dru-
štev ob častni bilanci
dosedanjih uspehov po-
častili spomin ustanov-
telja in prvega predso-
dnika ZKD. V njegovem
duhu in zamisli daljel
— je vse naše vrle po-
bornike za ljudsko pro-
sveto prešinila parola, ki
je ves čas tiho izvenova-
vala iz slavnostnih go-
vorov.

Za veličastno pijet-
no slavo je odkritju spomenika so se ob skupnem zadnjem počivališču dr. Gre-
gorja in Milene Žerjavove zgrnili tisoči častilcev. Nebo samo je pozlatilo današnji
dan. Posijalo je solnce in prigrevalo ka-kor pomladi. Ozrelo je tudi srca, da so
sprejela vase novo vero v srečnejšo bodočnost nas vseh.
A popoldne so se mnogoštevilni moške iz mesta in z dežele zopet zbrali in z
vneto pozornostjo poslušali v veliki kazinski dvorani tehtna izvajanja voditelja dr.
Kramera. To je bil pravi narodni moški posvet o vseh vprašanih, ki silijo na dan
in hočejo rešitve. Rešitev pa je vedno le v treznih prevdarih in v delu.
Da, v delu! V tem ni požrtvovalnejšega vzornika, kakor je bil dr. Gregor Žerjav,
ki naj mrtve vedno živi z nami!

nosil, ideji, kateri je žrtvoval od svoje
rane mladosti do svoje prerane smrti vse
svoje življenske sile, vse svoje srce, vso
svojo dušo, vse svoje mihi. Postavljamo
ga uspehom njegovega življenskega dela.
Življenje dr. Gregorja Žerjava od dija-
ških let do Vidovega dne leta 1929. je bilo
življenje, ki je, če smem tako reči, izgo-
rel v delu za narod. Bilo je življenje vo-
ditelja in bilo je življenje delavca, bilo je
življenje vojskovodje, a bilo je tudi življe-
nje priprostega vojaka na fronti; bilo je
življenje učenika, a istočasno tudi življenje
vernika. Bilo je življenje človeka, katere-
mu lastna korist, lastna slava, lastni pro-
spreh niso bili nič, koristi in prospah veli-
ke narodne celine pa vse.
Ze kot dijak je bil nositelj jugoslo-
venske baklje. Kot mlad akademik je spre-
jemal na Dunaju novega kralja tedanje Sr-
bije, bodočega poglavarja jugoslovenske
države, Petra Karadjordjeviča. Kot dijak je
ob kronanju v Beogradu reprezentiral na-
de in up slovenske generacije, one gene-
racije, ki je v revolucionarnem duhu in raz-
poločju čvrsto verovala, da pride tudi
za naš del velikega jugoslovenskega na-
roda odrešenje. Kot mož je posvečal svoje
delo največjim, a tudi najmanjšim nacio-
nalnim vprašanjem, vprašanju slovenskega
delavca in kmeta ravno tako kakor vpra-
šanju napredujoče slovenske industrije, tr-
govine in obrti. Predstavljal je ono tvorno
silo v našem narodu, ki je v letih grozote
našla pot v veliko našo nacionalno zaje-
dnico. V novi državi je bil eden izmed vo-
dilnih politikov, toda nad politične pro-
grame sta ga njegov duh in njegovo srce
dvignila v prvo vrsto naših državljanov,
onih državljanov, ki v največjih težkočah
v največjih skrbih in brigah našega na-
roda, ni nikdar izgubil neomajne vere v si-
jajno bodočnost Jugoslavije.
In to je eden najbolj dragocenih zaki-
dov iz zapuščine pokojnega Gregorja Žer-
java, da nam je bil vedno vzgled in vzor
nikdar „dnehačajoč delavci“ in nikdar
cmahujočega optimizma. Njegova ljubezen
do naroda, njegova vera v našo bodočnost
je bila tako globoka, da je noben dnevi
neuspeh, nobena še tako velika skrb, no-
bena še tako huda nesreča niti za trenutke
niso mogli omajati. V vsem svojem de-
janju in nehanju je bil eden največjih opti-
mistov, kar jih je kdaj dal naš narod
samemu sebi.

Na pokopališču pri Sv. Križu

Med množico, ki je v svečanem mirnem
razporeženju pričakovala odkritja Žerjavove-
ga spomenika, so bili odlično zastopani
pokojnikovi prijatelji, tovariši in sodelavci,
zastopniki raznih organizacij, predstavniki
oblastev in predvsem spoštovalci pokojni-
ka, ki so se v izredno velikem številu iz
mesta in z dežele odzvali vabilu odbora za
počastitev pokojnikovega spomina. Steber
sam s kipom dr. Žerjava je bil zavil v belo
zaveso in od vsega spomenika je bila vidna
le lesketajoča se marmornata plošča ter
vrsta stebričkov, ki obrobila ploščo. V ste-
bričkih pa so plaho migotale luči v jesen-
ski jasni dan. Ob vznožju groba, v umetni-
ski izdelani bronasti vazi prelepe vitke
oblike žare rdeči nageljni, pokojno ob vazi
počiva šopek rožnato nadahnjenih krizan-
tem.

komisar OUZD g. Ivan Tavčar, za JUJ
predsednik g. Ivan Dimnik, starešinska zve-
za naprednih akademskih društev s pred-
sednikom g. prof. dr. Založarjem, predse-
dnika ZKD direktor Jug in urednik Spin-
ter, ravnatelj konservatorija g. Hubad, zastop-
nica Splošnega ženskega društva g. Le-
barjeva, poslanska tovariša pokojnikova
gg. dr. Pivko in direktor Reischer, generalni
tajnik Zbornice TOI v m. dr. Windischer,
zastopniki slovenske industrije, zastopniki
društva rudarskih nameščencev iz Trbo-
velj univ. profesorja dr. Plemelj in dr.
Grošelj, predstavniki Profesorskega dru-
štva. Tiskovne zadruge in Akademskega
kolegija gg. prof. Breznik in Jeran ter
mnogi drugi odlični solniki, zastopstva na-
prednih akademskih društev, zastopniki
sportnih organizacij, umetniki, tvorci spo-
menika gg. Glanz, Kalin in Kunovar, za-
stopniki primorskih rojakov gg. Cotar in
Sfilijoj ter ga. Maša Gromova, celotni pri-
reditveni odbor in množica zastopnikov
vseh poklicev in slojev. Daleč naokrog je
segala množica dr. Žerjavovih častilcev.
Prireditev je vzorno vodil ravnatelj Šaplja.
Okoli spomenika so se zgriniale vedno
nove množice, ki so v pobožnem molku
pričakovale pričetka svečanosti. Takoj po
prihodu zastopnika Nj. Vel. kralja g. di-
vizijskega generala Bogoljuba Iliča, je
godba Sokola I. otvorila spored odkritja z
žalnim koralom g. Verija Svajgarja. Tisoč
glav se je odkrilo v pijetnem razpolože-
nju duše, ki ga je še povečala krásno ubra-
no zapeta žalostinka »Blagor mu«.

Levo od spomenika stoji v črno zagri-
njen govorniški oder, tik ob njem pa se je
zbralo sorodstvo pokojnega dr. Žerjava:
hčerka Nada in sin Borut, brat g. Alfonz
z go. soprogom, tast g. Lavrenčič in svakinja
g. Mica, sestra pokojne gospe Milene s
svojim soprogom g. inž. Igom Pehanijem.
Poleg sorodstva so zavzeli mesto predstavniki
javnih oblasti: prispel je zastopnik
predsednika vlade g. višji inšpektor Rado-
slav Dunjčič, zastopnika kraljeve vlade gg.
ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj,
poslanik naše države v Pragi g. minister
dr. Prvislav Grisogono, ban g. dr. Drago
Marušič z go. podbanom dr. Pirkmajerjem,
predsednik višjega deželnega sodišča g. dr.
Rogina, železniški direktor g. dr. Borko,
ravnatelj policije gosp. Keršovan, konzularni
zbor s češkoslovaškim konzulom „inž.
Ševčikom na čelu, župan mesta Ljubljane
g. dr. Dinko Puc z mnogimi občinskimi
svetniki, župani gg. Ciril Pirč iz Kranja,
Lončar iz Tržiča, Papis iz Logatca, Za-
kotnik iz Zornje Šiške, podžupan dr. Li-
pold kot zastopnik mariborske in dr. Kalan
kot zastopnik celjske mestne občine.

Solnce je bilo obilno vso pokrajino, pla-
nine so izgubile gosto tančico megle. Vi-
soko pod jasnim jesenskim svodom je kro-
žilo letalo ljubljanskega Aerokluba. V sve-
čano razpoloženje so se z govorniškega
odra razile spominse besede prijatelja,
tovariša in dolgoletnega zvestega sodelavca
pokojnikovega g. ministra dr. Kramera.

Spominski govor mi- nistra dr. Kramerja

Kot predsednik Odbora za počastitev
spomina dr. Gregorja Žerjava se je mi-
nister dr. Kramer zahvalil Nj. Vel. kralju in
g. ministrskemu predsedniku, da sta pove-
ličala današnjo svečanost s tem, da eta po-
slala na njo svoja posebna odposlanca. Za-
hvalil se je tudi vsem drugim, ki so se
zbrali, da se poklonijo spominu moža, ki
je bil glasnik naše velike narodne in dr-
žavne ideje.
— Tretje leto poteka, — je nadaljeval,
— odkar smo ga položili na stran njegove
pokojne soproge. V zarji Vidovega dne je
tam gori v lepi Gorenjski izdihnil svojo
veliko dušo, do zadnjega trenutka v delu
in skrbi za veliko našo nacionalno stvar.
Spomenik je postavljen niemu, dr. Gre-
gorju Žerjavu, njemu, človeku in možu, a
postavljen je istočasno tudi ideji, ki jo je

Ob teh besedah se je nekje na vrhu spo-
menika odpel voz, zdrgnila je zavesa na-
vzdol in obsijal od solnce je zablesel
prekrasni kararski marmor zajetnega, po-
nosnega spomenika. Le tih šepet med
množico je tolačil občudovanje. In med-
tem, ko je do kraja požrtvovalni sode-
lavec odbora za postavitev spomenika gosp.
M. a. r. n. pospravil zaveso v ozadje, je mi-
nister dr. Kramer nadaljeval z zanosnimi
poudarki:
— Zbrali so zanj vsi sloji našega na-
roda svoje skromne prispevke, dala sta pri-
prost delavec in kmet, dala relativno več
kakor gospoda in odličniki; dal je sloven-
ski človek z isto hvaležno roko, kakor eta
dala brat Hrvat in brat Srb. V tem trenu-
tku, ko je padla zavesa in ko drugi pokojni
prijatelj in voditelj gleda, ustvarjen od
umetnikove roke, s tega prekrasnega spo-
menika zopet aa nas, se mi oddolžujemo
njegovemu delu, njegovim žrtvam. Nje-
govim vzorom najlepše, ako v njegovem
duhu nadaljujemo. Kakor plamen gori iz tega
stebra proti nebu njegova ideja, njegova
duša. Naj bi nas v vsem našem delu
preveval plamen onega ognja, ki je od mlaj-
dih dijaških let pa do zadnjega dne nje-
govega življenja napolnjeval pokojnikovo
dušo, ki naj nas bodri v borbi za srečo
naše domovine in naroda, v borbi za so-
cialni in gospodarski napredek celokupne-
ga našega naroda, a še posebej njegovega
slovenskega dela.

Poklonitev z Jadrana

Udeleženci proslave so sprejeli besede
pokojnikovega prijatelja s toplim čuvstvom,
premnogim so zaigrale v očeh solze ganot-
ja in z zamožkim glasom so množice po-
novile zadnje govornikove besede, nakar je
nastopil drugi govornik, poslanik g. dr.
Prvislav Grisogono tovariš dr. Žerjava iz
Narodne skupščine in zvest njegov prijate-
lj.
Sporočil je pozdrave našega juga in na-
daljeval:
— Na potovanju v bratsko inozemstvo
nisem hotel opustiti prijateljske dolžnosti,
da se še enkrat poklonim spominu enega
svojih najboljših prijateljev, za katerim
po dveh letih žalujem prav tako kakor

onega dne, ko smo ga položili v zemljo slo-
vensko, ki jo je tako zelo ljubil. Če bi bil
vedel, da bom imel to priliko, bi bil na-
bal ob Jadrano cvetočega rožmarina in ga
povezal z zelenjem z naših solčnih planin.
ker vem, da bi ga bil razveselil ta pozdrav
iz naše Dalmacije, ki jo je tako zelo ljubil.
Položil bi ga bil na ta spomenik in znak, da
smatra ves naš jugoslovenski narod po-
kojnega dr. Gregorja Žerjava za svojega
velikana. Redki so primeri v zgodovini na-
šega naroda, da se postavljajo spomeniki
s prispevki vsega naroda. Smatram za po-
seбно pomembno, da se je to zgodilo baš tu,
v slovenskem delu našega naroda, kajti
tu se je razvila koncepcija v politiki in de-
lovanju, ki je sedaj koncepcija vsega na-
roda. Lahko pa rečem, da nihče ni te kon-
cepčije tako izpopolnil in tako globoko
vedil v srce in dušo ter jo izoblikoval v
pravo šolo kakor pokojni

Danes smo se zbrali pokojnikovi prijate-
lji, da počastimo njegov spomin. Ne bom
naševal njegovih velikih del, ki jih vi
mnogo bolj poznate. Hočem samo pribiti,
da njegov spomin, njegova načela osvaja-
jo tudi drugi kraji. A spomin, ki nam ga
zapuša dr. Gregor Žerjav, je spomin, ki
nas bodri k delu in borbi za napredek in
srečno bodočnost celokupnega jugosloven-
skega naroda. Ne morem drugače, kakor
da končam z izrazom čuvstva, ki navdaje
ne samo mene, marveč vso našo genera-
cijo, ki se je zbrala okrog njega, da mu
še enkrat zaželim miren počitek v njegovi
tako ljubljani zemlji in večno slavo v vsem
našem narodu!

Temperamentne in občutja polne besede
govornikove so se globoko dotaknile poslu-
šalcev in zopet je pobožno, otožno odjeknil
trikratni vzklík: »Slava!«

Zahvala gasilskega staroste

Starosta jugoslovenske gasilske zveze g.
Josip Turk je nato dal pokojnikovi pomoči
za procvit gasilstva najvišje priznanje. G.
Turk je najprvo izkazal spomeniku eno-
mimutni salut, nato pa nagovoril drugega
pokojnika:
Visokočislani naš gasilski tovariši! Poleg
svojega vsestranskega ogromnega in plod-
nosnega delovanja v prid svojih ožjih
rojakov in kot neutrudljiv in odlični so-
delavec pri ustanovitvi in nadaljnji zgra-
ditvi naše lepe, svobodne, mogočne kralje-
vine Jugoslavije, si našel še vedno časa in
prilike, posvečati se naši veliki, vzvišeni
gasilski ideji. Koristiti svojemu narodu,
iskati vidi in stik z njim, to je naša lepa
in plemenita gasilska naloga.
Disciplinarna armada samaritanecv, no-
siteljce tolažbe, miru in sprave, družba
resnih in pravih tihunov — to so bili
Tvoji pravi tovariši, ki si jih vzljudil in
vedno rad podpiral njih koristne težnje,
zavedajoč se prav dobro, da je gasilstvo
oni velevažni in nepotrebni činitelj, ki
čuva dan in noč svojemu sodržavljanom ne
le samo najdragocenejše jim življenje, ne-
go tudi njih »metje, predstavljajoče mili-
jone in milijarde vrednosti. In vse te
posle opravlja gasilstvo brezplačno in pro-
stovoljno iz nesebične, gole ljubezni do
bližnjega, tvegač pri tem opravlju čisto-
krat svoje dragoceno zdravje in, če je tre-
ba, tudi — življenje.

Žem bodo romala naša pokolenja!

Nastop g. ministra Pucija, ki je slavil v
vznesenih besedah idealizem, požrtvoval-
nost, neumorno delavnost, značajnost in
srčno dobroto, je izzval v vseh srcih mo-
gočen odmev in posebno proti zaključku
prav glasno pritrdjevanje. Njegove tehtne
besede so se glasile:
Spoštovana gospoda! Pokojnemu dr. Žer-
javu sem bil prijatelj in sodruknik, a bil
sem mu tudi oster nasprotnik, kadarkoli in
kakorkoli je bilo zapisano v knjigi življe-
nja. In ker sem mu bil sodruknik in prijate-
lj, a včasih tudi nasprotnik, je razumljivo,
da sem ga poznal bolje, kakor kdorkoli-
koli izmed vas. Na podlagi tega spoznanja
je vzniklo tudi spoštovanje do moža, ki je
bil kot delavec-človek, kakršnega mu ni za
primero med nami, in težko, da ga bomo
še kdaj uočali. Kot nasprotnik je bil mo-
čan in odločen, stremel k svojemu cilju,
brezobzirno, a kavalir in poštenjak, nikdar
zloben. Bil je nedvomno največji mož med
nami in rojen na našo srečo v tisti nevarni
dobi, da je telesno slabši, a duševno veli-
kan, nosil bakljo in kazal pot v bodočnost.
Se eno posebno lastnost bi rad za zgled
in spomin poudaril danes, ko se klanjamo
njegovemu spominu. Mnogo sem videl jav-
nih delavcev, mnogo na raznih popriščih.
A tako idealno požrtvovalnega, tako mar-
ljivega, borbena in energičnega človeka,
kakor je bil dr. Žerjav, v svojem življenju
še nisem spoznal. Telesno slab, bolan, toda
objet z veliko idejo za našo domovino se
je predal delu tako, da ni čutil življenja.
Tako sem ga gledal v njegovem trpljenju,
zaničevanega zasovražene in preziranega,
ko ni mogel niti jesti in se spočiti, a ven-
dar: on je dal vse iz svoje bogate duše in
je delal, večkrat pribit na križ sramote, sa-
mo na to, da izvolyje zmago svojim ide-
jam, ki so in morajo biti nas vseh ideal.
Lep je ta spomenik, velik je, kakor pla-

Žem bodo romala naša pokolenja!

men se dviga s tega prostora mrtvih, od
koder se razprši vsakdanje sovraštvo in
ostane samo to, kar je bilo v resnici, in ne
tisto, kar so hoteli drugi izmalčiti. S tega
prostora kipi ta spomenik proti nebu ka-
kor plamen, kakor močan in velik opomin,
kakšni moramo biti. Če ne boste ve, drage
matere, vodile svojih otrok na ta prostor-
ček, in jim za zgled kazale vrednosti in po-
žrtvovalnosti Gregorja Žerjava, naš narod
ne bo imel srečne bodočnosti. Le če se bo-
mo zavedali, kako se služi domovini, in če
bomo šli vsi po njegovi poti, potem nas ni
treba biti strah za bodočnost našega na-
roda. Če pa bomo prezirali tak zgled, tak
opomin, gorje našim bodočim rodovom! Za-
to naj bo zlasti za nas Slovence grob dr.
Gregorja Žerjava najsvetejša romarska pot,
kjer bomo črpali vedno novih moči, da bo-
mo v njegovem duhu nadaljevali delo za
srečo vsega naroda. Slava mu!

Hvaležnost kmetov

Logaški župan g. Papis je izpregovoril
ob spomeniku zahvalo pokojniku za nje-
govo zvesto ljubezen do našega kmeta, za
izredno njegovo zanimanje za težave pode-
želskih občin in za njegovo pripravljenost,
nuditi pomoč in vsaki priliki, kjerkoli se
je pokazala potreba:
Blagopokojnemu doktorju Žerjavu je
pri vsem njegovem delovanju in nehanju
lebdela pred očmi domovina. In ker ob-
stoji naša domovina predvsem iz pode-
želja, je naravno, da mu je bil v prvi vr-
sti na srcu napredek našega kmeta
Povzdig našega podeželja v kulturnem
in gospodarskem pogledu je nosvetil dok-
tor Žerjav vse svoje sile in bogata izku-
stva. Zato je povzdigel tednik »Domov-
ina« na zavidno višino, da je ponosna naša
vsaka narodno-zavedna kmetška hiša bil
je osnivač in vnet pokrovitelj dijaške ku-
linje »Domovina« in Akademskega kolegi-

ja, ki sta že toliko in toliko kmečkimi sinovom pripomogla do boljše eksistence. Bil je vnet zagovornik zdravega zadrugništva, ki naj pomaga našemu kmetu v najtežjih časih. Kot minister in kot človek, živčev je za druge, je doktor Žerjav vedno pobudno posegal v vprašanja, ki zadevajo usodo našega kmečkiga stanu. Doktor Žerjav je načel vprašanje agrarne reforme že pred leti, ko je mnogo zemlje razdelil med agrarne upravičence. Vedno je rad posredoval na pristojnih mestih, kadar je šlo za to, da se omilijo trdote davčne zakonodaje in prakse.

Delavstvo svojemu zaščitniku

Prav ganljiv je bil nastop predstavnika našega delavstva g. Ravnika iz Jesenice. Občinstvu je bilo naravnost prijetno odkritje, kako ljubezni je bil deležen dr. Žerjav v delavskih slojih, ki mu je izredno hvaležno ne samo za njegovo socialno delo v prid delavstvu, marveč še bolj za ono podrobno pomoč delavcem. Gotovo eno izmed najlepših priznanj, ki so okrasila grob in spomenik pokojnikov, se je glasil:

Za dr. Žerjava v polni meri veljajo besede: V svojih delih sam boš živel večno. Danes njegova duša plava v vsemiru, daleč proč od dnevnih brig, strasti in vrvežev življenja. Njegovo truplo mirno spi. Ko se danes v hvaležnosti klanjamo njegovim namom in odkrivamo spomenik možu dela, ljubezni, nesebičnosti in vztrajnosti, smo bolj sposobni, da prečimo vso veličino dr. Žerjavovega dela, ker čutimo v vsem našem javnem življenju, da dr. Žerjava ni več med nami.

Dr. Žerjav v svojem javnem delovanju svojega vpliva in moči ni mogel naslanjati na veliko politično ozadje v narodu. Zato ni on mogel biti velik kot formalni predstavnik in voditelj večine naroda, velik je bil po svojem obsežnem vsestranskem delu, po svoji vztrajnosti, po svoji vdanosti narodu in državi, po svoji ravni črti, na kateri ni trpel spekulacije in demagogije. Dr. Žerjav je bil vesel samo onega vpliva na javno življenje, katerega mu je ljudstvo dalo iz notranje prepričanosti o pravilnosti njegovega političnega in gospodarsko-socialnega programa.

Dr. Žerjav je hodil težko pot realnega politika. Čim bolj bo realni razvoj uveljavljal politične in socialne teze dr. Žerjava, tem bolj bomo spoznavali, kako velik državnik je bil. Dr. Žerjav je sel naprej, ker je imel vero v bodočnost naroda. Ni velik tisti, ki ima veliko vojsko, pa je ne zna razporediti in voditi v borbi v pravilno smer, velik je tisti, ki z manjšo vojsko dosega velike uspehe. Dr. Žerjav je med Slovence organiziral krepko vojsko Jugoslovenov, ki je nepremagljiva. On je črtal smeri nove demokratične in socialne preorientacije v javnem življenju. Kot realen politik je dr. Žerjav znal dobro oceniti važnost socialnih problemov, kateri danes pretresajo ves svet. Najljubši so mu bili socialni problemi kmeta, delavca, uradnika, obrtnika, ki se težko bore za svoj vsakdanji obstoj. Z ljubeznavnostjo in dušo jim je posvečal svojo pozornost, svaril in opozarjal na nove metode s katerimi je treba pričeti reševati zamotano gospodarstvo in socialno življenje. Njegov duh je postal navaren vsem, ki so hoteli

Poznal je vse tegobe našega ljudstva in ni ga bilo kraja v deželi, kjer ne bi imel svojih prijateljev in zaupnikov, ki so ga obveščali o vseh važnih dogodkih. Skratka: deželani smo bili tako navezani na doktorja Žerjava, da se nam je ledenila kri v žilah pri sami misli, da ga utegnemo izgubiti. Ko se je naš strah uresničil, smo se sami sebi zdeli nadložna sirota, ki je izgubila najboljšega očeta in je naenkrat prepuščena sama sebi. Hvaležnost vsega naroda se zrcali v prekrasnem nagrobnem spomeniku, ki ga odkrivamo danes. Slava spominu doktorja Žerjava!

hodi štara pota in se niso mogli uživati v nov način socialnega in političnega življenja. Zato je dr. Žerjav imel hude nasprotnike, ker jih je mora imeti, ker je bil velik, ko je lomil z vsemi predsodki preteklosti, tako v političnem kakor v socialnem življenju našega naroda.

V Sloveniji je delavsko vprašanje znano bolj važno, kakor mislimo. Stevilke glasovne govore. Polovica prebivalstva dravske banovine živi v mežano odvisnem delovnem razmerju. Prebivalstvo raste, zemlja postaja preozka. Vedno več je kmečkih sinov in hčera, ki morajo za kruhom od doma Beremo, da imamo v banovini nad 20.000 učencev srednjih šol. Ni zaito slučaj, ako je bil dr. Žerjav včas minister za socialno politiko, ker je za to delo čutil notranjo srčno potrebo v zavesti, da je treba posebno za Slovenijo inavgurirati najaktivnejše socialno politično uveljavljanje. To zavest je tudi pokazal v času, ko je imel besedo pri Narodni vladi v Ljubljani. Morda je s svojimi energičnimi ukrepi obvaroval zlasti Ljubljano mnogih škodljivih posledic.

Naša država ni bogata na socialno-politični zakonodaji. Ima pa nekaj dobrih zakonov A ni zakona, na katerem ne bi bil delal pokojni dr. Žerjav aktivno ali s ne sveti in predlogi. S krepko potezo je spravljal z mrtve točke zavarovanje rudarjev, marsikateri rudar mirneje spi, ko ve, da je njegova družina vsaj skromno preskrbljena. Izselenci so bili dr. Žerjavu prav pri srcu: njegova je bila misel, da je treba z Nemčijo skleniti socialno konvencijo ki naj našim rudarjem — izselencem zagotovi dobroto socialnega zavarovanja.

Ni kraja in stanu v Sloveniji, ki ne bi čutil velikega zmisla dr. Žerjava za potrebe dnevnega življenja. Danes srca v žalosti bijejo in tolažijo jih samo zavest in želja, da bo veliko politično dediščino dr. Žerjava prevzela oseba, ki bo narodu dala to, kar je dajal dr. Žerjav: svojo ljubezen in srčno vdanost. Najbolj je počaščen spomin mrtvih, ako se mu klanja lo srca revnih in preganjanih. Spominu dr. Žerjava se tako srca klanjajo. Zato bo njegov spomin večno živeti! Slava mu!

Govorniki so tako razgrnili pred občinstvom najlepšo sliko dejanja in nehanja pokojnikovega, osvetlili so z vseh strani njegovo borbo in dela polno življenja, da je v mislih poslušalcev vzniknila prava podoba velikega jugoslovenskega borca, ki bo blestela vse naprej in naprej, čim bolj se bo doba njegovega dela časovno oddaljevala od sodobnikov.

Polaganje vencev na grobnico

V vazi na grobnici je ves čas svečanosti drhtel šopek nageljnov, roženkavrtva in rožmarina, pred njo pa so ležale bohotne medlo rožnate krazanteme, ki jih je bila na grobnico položila pokojnikova hčerka Nada v imenu vse družine. Ko so utihnile besede govornikov je pristopil k grobnici minister dr. Kramer ter položil velik lorvorjev venec z zlatimi jagodami in vrhom iz zlatih lorvorjev listov, na vencu pa dva zlata lorvorjeva venčka, vključena drug v drugega s krasnimi svilenimi trobojnimi trakovi in zlatim napisom: »Spominu velikega borca za jugoslovensko idejo — Od borca za postavitev spomenika«.

Zelen lorvorjev venec z zlatimi listi in trobojko z napisom: »Velikemu Jugoslovenu bratu dr. Žerjavu — Sokolska župa Ljubljana« sta položila podstarosta Milko Krapež in tajnik Flegar.

Minister dr. Svetislav Popović je postal krasen lorvorjev venec z napisom »Svetislav« na trobojnem traku.

S črno-zelenim trakom, ki sta barvi rudarjev, in s trobojko poviti ter z nageljni okrašenim lorvorjev venec z napisom »Rudarski upokojenci v Trbovljah — svojemu dobrotniku« je položila posebna deputacija, ki so jo tvorili predsednik organizacije rudarski upokojenci Leopold Ušeničnik, tajnik Niko Putrih in Filip Slokan.

Lorvorjev venec s palmo in napisom: »Velikemu borcu za jugoslovensko idejo — JUU sekcija Ljubljana« so položili predsednik Dimnik, tajnik Kopal, gospa Engelmanova in urednik »Učiteljskega tovariša« Andrej Škulj.

Predstavniki našega gasilstva gg. starosta JGZ Josip Turk, Stanko Pristovšek ter gasilski veterani Perme, Majdič in Lapinjar so skupno položili lorvorjev venec s palmo in napisom: »Velikemu Jugoslovenu — Jugoslovenska gasilska zveza«.

Za Klub Primorsk je predsednica Maša Gromova položila na grob velik, krasen šopek nageljnov in se je s kratkimi, presrečnimi besedami spomnila tudi gospe Milene Žerjavove. Nadalje je dehtel šopek vijolic prinesla gospa Lipoldova z lastnega vrta v Mariboru. Nadalje je velik šopek nageljnov in rožmarina s severne meje poklonila učiteljica Ježovnikova. Velik sklep rdečih nageljnov je položila ljubljanska županja gospa Olga Pucova, kito prekrasnih rdečih rož pa soproga načelnika gospa Katinka Ribnikarjeva. Zelo lep lorvorjev venec je priključilo tem krasnim spletom cvetja in zelenja Narodno prosvetno društvo »Vodnik« iz Zg. Šiške, venec dalji in nageljnov pa so položili zastopniki »Preporoda«: Prekoršek, Sartori in gdč. Fančič Pucova. Prav ganljiv je bil prizor, ko se je dijak Prekoršek poklonil spominu dr. Žerjava z naslednjimi lepimi besedami:

Poklonitev mladega rodu

V čast in srečo si štejem, da se smem danes v imenu jugoslovenske srednješolske omladine pokloniti Tebi, Gregor Žerjav, ki si pred tridesetimi leti zarezal prvo mogočno brazdo naprednega pokreta mladih nacionalnih idealistov na slovenskih tleh. Ko čitamo danes Tvoje klene in preroške besede o omladini, vidimo, da je vse to že zgodovina, saj smo mi najmlajši Tvoji častilci že tako srečni, da uživamo sadove Tvojega dela kot svobodni jugoslovenski študenti v lastni domovini, v veliki svobodni Jugoslaviji.

Ko Ti za vse, kar si velikega storil za domovino in narod in kar si velikega in dobrega storil slovenski omladini, ki si ji kazal pot na jug, izrekamo globoko zahvalo, sprejmi od nas v tem trenutku svečano in javno prisego pred vsem jugoslovenskim narodom, da se bomo mi mladi vedno in vedno hodili učiti k Tebi, naš nepozabni voditelji, dela za narod in domovino, poštenosti in zvestobe, idealov, ki so večni. In če bi kdaj zašli v zmotno in na stranpoti, tu ob Tvojem spomeniku, ki je simbol vsega Tvojega dela in vse Tvoje dobrote in ljubezni, bomo našli zopet pravo pot, ki je ena in samo tista, po kateri si hodil Ti.

In tole cvetje je dar naših iskrenih src Tebi, Gregor Žerjav!

V Žerjavovem duhu

Namesto cvetja na grob dr. Gregorja Žerjava so za dijaški podporni sklad akademskega starejšinskega društva »Jadrane« v Ljubljani darovali skupaj 5000 Din gospodje: dr. Borko Jakob, dr. Fetič Oton, poslanik dr. Grigsono Prvislav, dr. Kalan Ernest, Kenda Ivan, minister dr. Kramer Albert, dr. Lipold Fran, Lončar Ivan, Mohorič Ivan, dr. Pavlin Ciril, Pirč Ciril, Pogačnik Josip, dr. Puc Dinko, minister Pucelj Ivan, direktor Reischer Jožef, načelnik Ribnikar Adolf, dr. Verhuc Vinko, dr. Windischer Fran, dr. Zalokar Alojzij in dr. Žirovnik Janko.

Na Krekovem grobu

Svečanostni spored so zaključili pevci s pretresujočo Prelovečovo nagrobnico »Zadnje slovo« in nato godba Sokola I, z vsem izbranih jugoslovenskih narodnih žalostink. Vsa množica je bila ganjena, otožna in skoro ni opazila, kako se je v tem razlilo jesensko sonce v vsem svojem veličastvu, svetlo in toplo, kakor je bila svetla in topla Žerjavova duša. Vse oči so bile uprte v bleščeči marmor, ki se je kopal v opoldanskih solnčnih žarkih.

Naenkrat se je na tribuni zopet pojavila visoka sloka postava ministra dr. Kramerja sklonjena k grobu. In v tišino so se zarežale besede, ki jih je spregovoril bratu po duhu in srcu:

»Predno se razstanemo, dragi Gregor, te moram še nekaj prosiiti. Živimo v veli-

kih časih in tvoja duša ni pozabila nobenih nasprotij, kadar je šlo za veliko narodno stvar. Glej, tu imaš sosedu, ki ni imel sreče, da umre v svobodni Jugoslaviji, a bil je, kakor Ti, glasnik velike naše narodne misli. Tam leži Janez Evangelist Krek, mož, ki je tudi dejal: Od Maribora do Soluna en narod, ena država, en kralj! Dragi Gregor, vem, da daješ svojo pristank, da vzamem ta venec s Tvojega groba in ga poneseš tja na njegov grob, s Tvojim pozdravom«.

Silen je bil vtis, Oci, ki so še ostale suhe poprej, so se orosile sedaj. In kakor v pobožni procesiji je množica sledila mogočnemu, z jugoslovensko trobojko ovitemu vencu, ki so ga sneli z groba dr. Žerjava in ga poneli k bližnjemu grobu, kjer žalujeta dva kamenita orjaka in čuvata nad zamskimi ostanke drugega velikega propovednika in apostola Jugoslavije, nepozabnega dr. Janeza Evangelista Kreka.

Dr. Kramer je položil Žerjavov venec na Krekov grob. In tako je ta venec simbolično združil dva narodna velikana, ki sta v življenju hodila, vsak svoja pota in si bila čisto nasprotnika, ki pa sta se, oba prežeta ljubeznijo do naroda in vere v Jugoslavijo, znašla k skupnemu in složenemu delu in boju, ko je prišla velika odločilna ura za naš narod.

Današnje svečanosti ne bi mogle biti lepše in bolj harmonično zaključene, kakor jih je zaključila ta gesta pietete. Pod njenim mogočnim vtisom se je množica polgroma razšla v melanholično jesensko nedeljo.

Brzobjavke

Tako odboju za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjava, kakor tudi uredništvu »Jutra« so v teku današnjega dne mislele od strani zasebnih organizacij iz raznih krajev brzobjavke, častitve spominu velikega pokojnika. Od njih navajamo naslednje:

— **Beograd.** Sa pietetom se pridružim današnji manifestaciji odkrivanja spomenika množazaslužnem borcu za jugoslovensko idejo. — Nikola Uzunović.

— **Beograd.** Srečen da lično prisustvujem odkrivanju spomenika neumrlega apostola inoslovenstva Gregoru Žerjavu je se pridruživam njegovim počtovalcima, koji će se polnolati njegovim senama i saknubljeni u velikom broju odati vidno priznanje njegovom radu na narodnom jedinstvu. — Laca Stojanović.

— **Zagreb.** Klanjamo se manom vzornega javnega jugoslovenskega prvobornika V duhu prisostvujemo svečanosti. Za narodno knjižnico in žitarnico v Zagrebu — univ. prof. dr. Zavrnik.

Grobnica in spomenik

Spomenik je po načrtu arh. Glanza izgotovila v petih mesecih domača tvrdka Franjo Kunovar, vsa kiparska dela pa je izvršil mladi nadebudni umetnik akad. kipar Boris Kalit. Grobnica je globoka 3 m in meri v tlorisu 6 krat 4 kvadratnih metrov, to je 24 kvadratnih metrov. Napravljena je v dovolj močni mešanici betona, ki je združena v zadnji steni v 4 x 2 + 3 m globokem temelju. Ta betonski zid, ki ga je 24 m³, je preračunan na večkratno varnost, ker tehta spominski steber nad 15.000 kg. Grobnica je obložena z masivnimi ploščami iz poliranega svetlo-modrega beljaškega marmorja, isto tako grobnica plošča in stebrički, v katere so vdoščeni bronasti kozarci za lučice.

Spominski steber je sestavljen iz petih delov. Spodnji del ima 1 m premera ter vsak kos 1 m višine. V višini vrhnjega tretjega kosa se zoži steber na 80 cm premera. Vrhnji del spomenika pa je visok 130 cm in se od figurnega venca dalje začne širiti v višino tako, da znaša premer na vrhnem delu stebra 120 cm. Na drugem delu stebra je izrezan okrog maske pok. dr. Žerjava plastičen pozlačen lorvorjev venec. Nad tretjim delom stebra je postavljen venec figur, izrezanih iz belega kararskega marmorja. V tem reliefu so vpodobljeni najbolj značilni momenti v borbi za Jugoslavijo, v katerih je blagi pokojnik tako neustrašno deloval. Nad glavou dr. Žerjava stoje tri matere. Mati Slovencev, mati Srbov in mati Hrvatov, vsaka z detetom — novo, svobodno in srečno generacijo na rokah — Jugoslavije. Zadaj stoji krepka moška figura mirno, ker se ne zaveda svoje moči. Naš narod, ki je drugi figur ga bude spomin na Vidov dan, Gospo Sveto in na Kralja Matjaža. Tretja figura vabi svoja dva prednika v boj rešit — četrti figuru: — v verigah robstva vzdihujočega sužnja, ki stoji brez upa in potrj, z očmi uprtimi v nebo, kakor bi prosil usmiljenja in pravice. Peta figura tolaži sužnja, ga bodri in hrabri ter mu kaže onemoglega, v šesti figuru vpo-dobljenega slabotnega sovražnika Svoboda; Sedmi mladenič že pozdravlja po boju matere, ki so se združile. Z njo srečna gleda na njo srednja sestra, pomosna in krepka, tretja mati pa gleda nazaj na svoje junake, svoj narod, ki ji prinaša larove in slavo. Kakor bi materi domovini daroval srca, ji prinaša prvi junak jabolko, a drugi junak prosil darov, da bi jih dal materi tretjega, ki s snopom, simbolom plodnosti in bogastva naše zemlje hiti k materam Jugoslavije. A četrti junak nosi snop nazaj v zgodovino onim, ki so Jugoslavijo pričeli in ustvarili, v znamenje hvaležnosti čisti poznih rodov.

Na spodnjem delu vrhnjega kosa so izsekane 15 cm visoke in 2 cm izstopajoče erke, pozlačene in izražajoče: DR. GREGORJU ŽERJAVU VELIKEMU JUGOSLOVENU. Nad tem napisom se začne dvigati med mnogimi kanelurami 4 figur, »Duše« imenovane, ki so izsekane vse iz vrhnjega kosa. Vrhnji del spominskega stebra zaključuje pozlačen križ. Višina celoga spomenika z grobnico znaša 5 m 80 cm.

Za spomenik so porabili 3 vagone marmorja. Kamnosekca obdelava je bila težka, ker grobi kristalni marmor vsebuje veliko železa. Bo pa zato prav dobro prenašala naše podnebje, t. j. hude zime in veliko dežja. Spomenik je lep, kakor so bili lepi in svetli vzprij dr. Gregorja Žerjava.

Danes ob pol 3. popoldne
„Micky miške“
 Burka in šalobjra za smeh in razvedrilo.
 v ELITNEM KINU MATICI

Zivahen vo filmi pokret

Včeraj so bili po vsej državi mnogoštevilni sestanki volilcev, na katerih so bile odobrene razne sreske kandidature

Beograd, 18. oktobra. p. Danes je bilo na različnih krajih Beograda devet političnih volilnih sestankov, na katerih so bile postavljene kandidature za mesto Beograd. Z vseh zborovanj so bile poslane pozdravne brzobjavke predsedniku ministrskega sveta Petru Živkoviću. V Beogradu skupno s Pančevićem in Zemunom kandidirajo minister dr. Kosta Kumanudi, minister Boža Maksimović in predsednik trgovske zbornice Milutin Stanojevič.

Kragujevac, 18. oktobra. p. Popoldne ob 10. je bil tu velik ljudski shod za sresce gruzanski, kragujevaški in za mesto Kragujevac. Čeprav je v času zborovanja deževalo, se je zbralo na shodu nad 3.000 ljudi. Vodil je zbor domači trgovec Ignat Jovanović, glavni govornik pa je bil minister pravde dr. Kojić, ki je govoril o splošnih razmerah v državi ter o nalogah nove Narodne skupščine.

Kragujevac, 18. oktobra. p. Pristojno sresko sodišče je včeraj potrdilo kandidaturu ministra pravde dr. Dragotina Kojića za sresce gruzanski.

Zagreb, 18. oktobra. n. Davi ob 9. se je vršil v Mariji Bistrici velik ljudski shod, na katerem je govoril minister Neudorfer o svetovnem gospodarskem položaju. Govornik je pozval narod k sodelovanju z vlado, da se položaj čim prej izboljši.

Ša. Zborovalci so navdušeni vzklikali kralju in Jugoslaviji.

Sarajevo, 18. oktobra. p. Popoldne ob 4. se je vršila na Vršnjaku, povsem muslimanskem okraju Sarajeva, zelo uspešna konferenca volilcev tukajšnjega sresa. Ze okoli 3. popoldne so se pričeli zbirati muslimani v velikem številu. Ob 4. ko je prispel na sestanek minister pri predsedništvu vlade dr. Milan Srškić v spremstvu predsednika sarajevske občine Asimbega Mutevelija in bivšega ministra dr. Karamehmedovića, je bila zborovalna dvorana nabito polna. Navzočih je bilo okoli 3.000 ljudi, zaradi česar so morali oditi na prosto, kjer je otvoril zborovanje predsednik Mutevelič. Minister dr. Srškić, ki je bil burno akklamiran je razložil pomen volitev 8. novembra ter podal pregled vladne politike. Opisal je zgodovino političnih pokretov v Bosni in Hercegovini ter predvsem vlogo Sarajeva v borbi za neodvisnost in zedinjenje Poudarjal je prvenec revolucionarnih pokretov preteklega stoletja ter borbo islamskega elementa v času okupacije. Njegova izvajanja so bila sprejeta s splošnim odobravanjem.

Sarajevo, 18. oktobra. p. Sresko sodišče je potrdilo kandidaturu ministra dr. Milana Srškića za mesto Sarajevo.

Smrtna žrtev noža

Pri mitnici v šiški je neki pijani neznanec oklal dva ljubljanačana — Eden ranjencev je v bolnici podlegel hudi rani

Ljubljana, 18. oktobra.

Nocoj okrog pol 8. ure je razburil šiško krvav pretep, ki se je odigral pred mitnico. Pobjo so zakrivali, kakor je pač to pri nas že običajno, alkoholiški duhovi. Štirje fantje iz Ljubljane so malo veseljavili v Weissovi gostilni, kjer so popili nekaj litrov vina, nato pa so se nekoliko razpoloženi, vendar pa ne pijani, podali v smeri proti Dravljam. Pred mitnico so naleteli na menda štiri hrvatske govoreče neznanec, po videzu delavce, katerih eden je držal v rokah polno steklenico. Tedaj je 25-letni Podobnik Leopold od prve družbe, hlapec pri spediterju g. Rajku Turku, po rodu iz Idrije, bolj v šali pozval neznanca, naj mu da piti.

Neznanec pa šale n razumel, temveč je takoj pokazal nož in začel z njim groziti. Podobnikovega tovariša Garbasa Ivana, hlapca pri spediterju g. Pečarju Viktorju na Kodeljevem je neznančeva grožnja razburila, da mu je rekel, naj ne bo tako si-

rov. Neznanec na te očitke ni odgovoril, temveč je hitro zamahnil z nožem po Garbasu in ga zadel v vrat, kjer mu je prerezal žilo. Nesrečni Garbas se je zrušil na tla in iz rane mu je v velikem curku brizgala kri.

Sirovi neznanec je v tem zabodel z nožem še Podobnika v hrbet med rebra, kjer mu je prizadel precej široko rano. Ranil ga je tudi v roko.

Neznanci so po zločinu pobegnili v temo in jim na pomoč poklicani stražnik ni mogel slediti. Garbasa, ki je kazal le še rahle znake življenja, in manj ranjenega Podobnika, je nekaj minut po zločinskem dogodku odpeljal avto ljubljanske reševalne postaje v splošno bolnico, kjer so obema nemudoma nudili potrebno pomoč. Garbas pa se ni več zavedel in je kakšno uro po prevozu v bolnico zaradi prevelike izgube krvi umrl. Podobnik pa bo, kakor nam poročajo, lahko še jutri zastupil bolnico.

Tekmovalno streljanje Oblastne strelske družine

Ljubljana, 18. oktobra.

Kakor v Srbiji so se tudi pri nas začele ustanjavljati pred nekaj leti strelske družine, v katerih so zastopani vsi sloji naroda in ki delajo roko v roki z našo popularno vojsko, iz vrst katere je večina strelskih družin tudi vznikla. Družine vodijo in urijo vrli naši oficirji — v Ljubljani nadeluje agilni organizator komandant mesta general g. Dragomir Popović.

Danes je Oblastna strelska družina priredila svoje običajno vsakoletno ostro streljanje na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti. Prireditelj se je pričela okrog 9. zjutraj in zbrali so se na strelišču najodličnejši predstavniki naše javnosti. Navzoč je bil divizionar general Ilič, banksko upravo je zastopal banksi svetnik dr. Guštin, mestno občino zupan dr. Puc, dalje so bili navzoči predsednik general Popović, češkoslovaški konzul inž. Ševčik in podkonzul g. Cihela, agilni organizator strelskih družin polkovnik Novaković, podkonzul g. Cihelka, agilni organizator TPD g. Skubec, gg. Nagy in Schrey kot

zastopnika Društva ostrostrelcev, zastopniki SLD in raznih strelskih in nacionalnih organizacij. Iz Kostanjevice so prispele trije delegati tamošnje družine.

Goste je toplo pozdravil general Popović, ki se je tudi zahvalil darovalcem za krasna darila, zlasti še divizionarju g. Iliču, zupanu g. dr. Pucu, zastopniku bana g. dr. Guštinu in posebej še generalnemu ravnatelju TPD g. Skubecu za podarjeno krasno dvocevko.

Izgovoril je še divizionar g. Ilič, ki je lepo očrtal naloge organizacije in pozval vse navzoče, naj se je še bolj oklenejo. Tekmo nato se je pričelo ostro streljanje, med katerim je ves dan igrala godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Čerina. Tekmovanje se je vršilo pod vodstvom g. Sterlekarja udeležilo se ga je mnogo civilistov in vojakov. Konkurenca je bila zelo ostra.

Zvečer ob 20. se je vršil v restavraciji pri Struklju družabni sestanek in so bila razdeljena darila. Rezultate pribočno prihodnjic.

Tatvina iz nagajivosti

Ptuj, 18. oktobra.

Soba Ferdinand in njegova žena Urša v Sesterzah živita že dalje časa v sovraštvo in imata posestvo deljeno tako, da ima vsak pravico do polovice pridelkov na posestvu. Zena stanuje pri sinu, kjer mu tudi gospodari na posestvu, ker se sedaj nanaj pri vojaki. Če se Ferdinand Soba odstrani za kratek čas od posestva, izkoristi njegova žena to priliko, da hitro pobere in odnese pridelke. Tako je tudi letos v mesecu septembru pobrala vse orehe, jabolka in grozdje. Ker ni mogla vsega sama odnesti, si je seveda najela še pomagale. Ko se je Ferdinand Soba vrnil, je prepovedal otrsati jablane in žena, namestu da bi pridelke delila skupno z njim, ga je še dejansko napadla, njen pomočnik Sirec Pavel pa je vrgel moža po tleh.

Soba je tatvino naznanil orožnikom. Ceni jo na 2000 Din. Zena se izgovarja s tem, da je to revanža, češ, da ji je mož lansko leto pobral vse sadje. Z zadevo se bo razločilo sodišče.

Vlom v občinski urad

Koprivnica, 18. oktobra.

V noči na soboto so neznanci tatovili vionimili v občinski urad v Koprivniškem Ivanu in prevrtili železno blagajno, v kateri so odnesli preko 3200 Din v gotovini in za 35.000 Din kolkov. V blagajni se je nahajalo tudi za 139.000 Din vrednih papirjev, katere so vlomilci pustili nedotaknjene.

Zukovci so očitno pričakovali, da bo blagajna obilnejša. Če bi izvršili vlom dan poprej, bi res tudi več dobili, a je občina naš ne dan pred vlomom izplačala večje vsote za razne občinske potrebe.

Oblastva so uvedla zasledovanje vionimilcev. Preiskava na licu mesta je ugotovila, da so vlom izvršili pravi tatinski strokovnjaki.

Nov grob

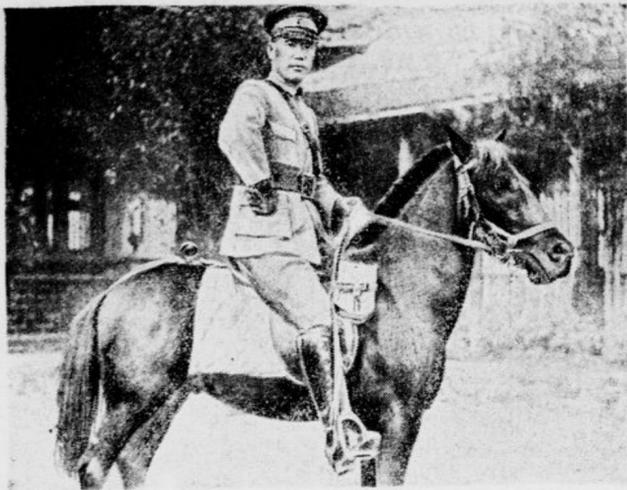
Včeraj zjutraj je umrla v Ljubljani ga. Franciška Primčeva v častiljivi starosti 75 let. Pokojnica, ki je bila mati 13 otrok, je doživela tri rodove. Pogreb bo v torek ob 16. z Ambroževca treza 7. Bodi fi ohranjen blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Ali si že obnevil članstvo Vodnikove družbe za letos

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

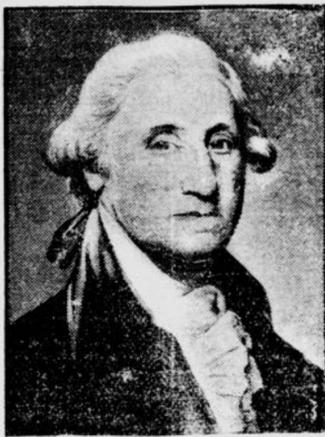
Kitajska preti z vojno

General Cangkajšek, predsednik kitajske narodne vlade

Na velikem političnem zborovanju v Nankingu je izjavil general Cangkajšek, da je Kitajska v primeru nadaljnje pasivnosti s strani Društva narodov pripravljena priti v vojni za svoje pravice, za spoštovanje mednarodnih pogodb in za rešitev svetovnega miru

Jubilej ameriške neodvisnosti

George Washington, prvi predsednik Zedinjenih držav

Danes (19. oktobra 1781) pred 150 leti so vojniki mlade ameriške republike porazili angleško armado pri Yorktownu. S to zmago je izvojeval Washington, poveljnik ameriške vojske in poznejši predsednik Zedinjenih držav, prvi demokratični državi na svetu njeno neodvisnost, ki jo je po dveh letih priznala tudi Anglija

Tehnični del rubrike urejuje avtomobilni oddelček Vacuum Oil Company, d. d.

Najpomembnejša dirka na Černomeru

Kakor smo že v naši zadnji ponedeljski številki poročali na kratko med telefonskimi vestmi, se je vršila preteklo nedeljo na zagrebškem dirkališču Černomec dirka motoristov, ki je med dosedanjimi gotovo najpomembnejša. Tokrat namreč na dirkališču nismo videli samo domačih konkurentov, ampak motoriste mednarodnega siveca na čelu z Angležem Mickie Scottom in letecim Dancem, Nielsom Soerensom. Razen teh pa so bili tu še znani vozači Franz Killmayer za Nemčijo, Einer Knudsen za Dansko ter Vaclav Liška in Zdenek Herman za CSR. Zanimanje je seve bilo osredotočeno v prvi vrsti na Soerensa, ki je že enkrat postavil na zagrebškem dirkališču rekord in ki je našim krogom znan pod imenom »leteči Dane«, in na Mickie Scotta, ki je bil navdušenim športnikom znan samo po poročilih o dirkah v inozemstvu. Nikakor pa niso bila publiki neznana tudi ostala imena inozemskih vozačev in zato ni čudno, da se je na dirkališču zbralo toliko publike, da reditelji in redarstvo niso vedno ostali gospodarji situacije in je zaradi navdušenja publike moralo biti tekmovanje za nekaj časa prekinjeno... Publike je bilo gotovo okrog 20.000, kar je za naše razmere rekord.

in Hinkom Ceričem (Maribor). V zavojni vožnji je bila konkurenca res zelo ostra, na ravnem delu proge pa je imel Uroič prednost zaradi hitrejšega motornega kolesa. Dasi je Uroič prišel prvi na cilj, se mora tudi Ceriču priznati velika sposobnost. Cerič je prevozil 10 krogov v času 6'6" 1/2 in je zaostal za Uroičem za 1" 1/2. Na tretjem mestu se je plasiral VJ. Zorič na DKW-u (Zagreb) s 6'19" 2/5.

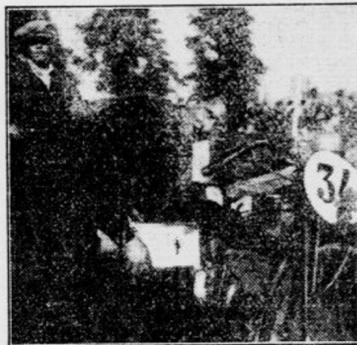
V drugi kategoriji (turistični motorji do 1200 ccm) imamo zopet iste vozače. Le rezultat je nekoliko drugačen. Prvi Uroič 6'6", drugi Zorič 6'6" 1/2, tretji Cerič 6'10". Ta kategorija je vozila 10 krogov.

Mnogo bolj zanimiva je bila kategorija motorjev do 350 ccm. V tej se je razvila borba med starim prvakom Strbanom in Uroičem, ki je hotel na vsak način prevzeti njegovo mesto v domačem motor sportu. To mu je po zelo hudem boju tudi uspelo. Uroič je prišel na cilj za 1/5" prej, kakor pa Strban, ki je rabil za 10 krogov 5'50" 1/2.

Strbanu je uspelo v nedeljo zmagati le v kategoriji motorjev do 500 ccm, v kateri je prevozil 10 krogov za 5'46" in 1/2. Drugi te kategorije je bil Zorič (6'10" 4/5), tretji pa Ljubljancan Šiška (6'16" in 1/2).

Zanimanje publike je še naraslo, ko so se pojavili na startu mednarodni vozači: Killmayer, Liška in Zdenek Herman. Tem se je priključil tudi domači vozač Uroič. Zanimiva dirka v kategoriji do 350 ccm se je končala po 10 krogih z rezultatom: I. Killmayer 5'47" 1/2 (povprečna hitrost 82.980 kilometrov na uro), II. Liška 5'50" in III. Uroič 5'56".

Se hujša borba pa je bila v drugi mednarodni tekmi, — kategorija do 500 ccm, — kjer se je razvila najhujša borba med Scottom in Soerensom. Ta dva vozača imata take kvalitete, da je zelo težko reči, kdo je boljši. Strahovita hitrost vožnje v zavojih je pri obeh vozačih plod take rutine, ki je bolj podobna akrobaciji, kakor pa onemu, kar se splošno imenuje tehnika vožnje. Ta kategorija je dala v tako kratkih vremenskih presledkih toliko prizorov, ki so razburkali živce tudi najflegmatičnejšega opazovalca, da se je publika po 10 okrogih, t. j. po končani vožnji oddahnila. Prehitvanje je sledilo drugo za drugim in da ni zadnje kolo Soerensovega motorja ostalo brez zraka vse štiri zadnje okroge, bi končni rezultat bil morda drugi. Tako si je priboril I. mesto Mickie Scott (5'23" 2/5, ali povprečna hitrost 89.136 km na uro), Soerensen je prišel na cilj v 5'26" 1/2, a tretji je bil Einer Knudsen v 5'30".

Par minut pred startom polni Mickie Scott motor z Mobilolom.

Samo krožno dirkališče Černomec je dolgo le 800 metrov in dejstvo, da je elipsa le tako kratka, nam pove, da morajo 4 zavoji biti zelo ostri. Tu leži tudi vsa tehnična težava vožnje, ki je v tem primeru zelo velika. Vozač mora res biti specializirani krožni prog, ker le tedaj lahko doseže pomembnejši rezultat. Tehnika vožnje, ki smo jo, z malimi izjemami, do sedaj videli, je bila popolnoma druga, kakor pa pri zadnji dirki. Niels Soerensen, Mickie Scott in deloma tudi drugi inozemski vozači so jemali zavoj v polnem diru; za gledalca trenutki, v katerih prevladava občutek straha, da, skoro groze, za druge, ki so sami vozači, pa trenutki največjega priznanja vozaču, pomešanega s trenutnim občutkom, da je riziko tekmovalca vendarle velik.

Leteči Danes Niels Soerensen v svojem boksu

Dirka se je pričela okrog 15. ure. Najprej so prišli na vrsto domači vozači. V kategoriji motorjev do 250 ccm, ki so imeli prevoziti 10 krogov (8 km), se je razvila interesantna borba med Uroičem (Zagreb)

Einer Knudsen, ki je dosegel v mednarodni tekmi do 500 ccm III. mesto.

Vsi trije vozači, ki so zadivili publiko, so vozili na motorjih Rudge in so uporabljali posebne vrste Gargoyle Mobilol. Zanimivo je tudi, da je Niels Soerensen prevozil v tej kategoriji najhitrejši okrog dneva. Za 800 m je potreboval 31 in 1/2 sekunde. Teža rekordnega časa okroga ni dosegel do sedaj noben vozač na tem dirkališču.

Omeniti nam je tudi še kategorijo motornih koles do 1200 ccm s prikolicco. Ta je vozila le 5 krogov (4000 m) in je dala naslednji rezultat: 1. Sollar 3'19" in 1/2, 2. Šiljhabel 3'23" 2/5, 3. gospa Boškovičeva 3'40".

Če kratko resumiramo, moramo reči, da je ta nedelja bila za motorni sport v naši državi gotovo najpomembnejša in da so rezultati, doseženi v narodnih in mednarodnih vožnjah, v vsakem pogledu zadovoljili.

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Moderna volilna borba

Angleški ministrski predsednik Mac Donald ima za svojo volilno agitacijo na razpolago več letal, ki so okrašeni z njegovo silko, da morejo volilci takoj pri pristanku letala vedeti, kdo je prišel med nje

Stekel pes v avtomobilu

Velika doga, ki jo je imela gospa Takano, žena japonskega trgovca v Harbinu, je nenadno postala odlična, tulila in imela penast gobec. Živnozdravniki, ki so ga poklicali, je odredil takojšnje preiskavo v postaji za dvomljivo živino v predmestju Modjagou.

Gospa Takano je z rusko služkinjo takoj odpotovala v avtomobilu in prošla šoferja, da bi hitel. Šofer je storil vse mogoče, a pas je v avtomobilu zdviljal in hudo oklal gospo in služkinjo. S krvjo in peno pokriti sta komaj premagali besno žival, ki se je hotela lotiti še šoferja.

Ce bi ušel pes iz avtomobila, bi lahko postal nevaren za številne ljudi na živahnih ulicah. Ko je dospel avtomobil na postajo, je takoj odredil živnozdravniki ustrelitev steklega psa. Šofer, gospa Takano in služkinja so morali takoj v bolnišnico, kjer so jih cepili zoper steklino in obdržali na opazovalnem oddelku.

Strupeni dež

Ameriški vojni zrakoplov »Los Angeles«, ki je imel vaje nad New Yorkom, je raredil umetno meglo, da bi ščitila mesto pred dozdevnim napadom sovražnih letalcev. Velikanske množice po ulicah in trgih so opazovale zrakoplov. A oblaki dima so se nenadno zgostili in pričelo je deževati. Ta dan so imeli vlažno meglo in vreme. Plin (tetra klorid), ki ga je spuščal zrakoplov, se je v vlažnem zraku spremenil v zgosto kislino. Kapijice tega umetnega dežja so obgale ljudem kožo in preluknjale obleko. Množica je v divni zmedbi pobegnila v hišne veže in trgovine.

Novost v letalski tehniki

Dr. Raimund Nimführ,

dunajski letalski tehnik, je zgradil letalo, ki se po svoji konstrukciji bistveno razlikuje od dosedanjih. Stroj nima propelerja, ampak pregibna krila ter ga žene motor 1/10 KS.

Usoden lučaj

Še majnika meseca je vrgel 12-letni deček v okolici Leobschütza v Pruski: šiziji kamen v neki avtomobil. Kamen je zadell steklo pred šoferjem, ga razdrobil, in so drobci ranili šoferju oči. Naposled je oslepel. Zda je obsodilo kazensko sodišče kmeta, očeta povzročitelja nesreče, na plačilo 200 mark mesečne doživljenjske odškodnine slepcu. Kmetu so zarubili posestvo nakar se je obesil.

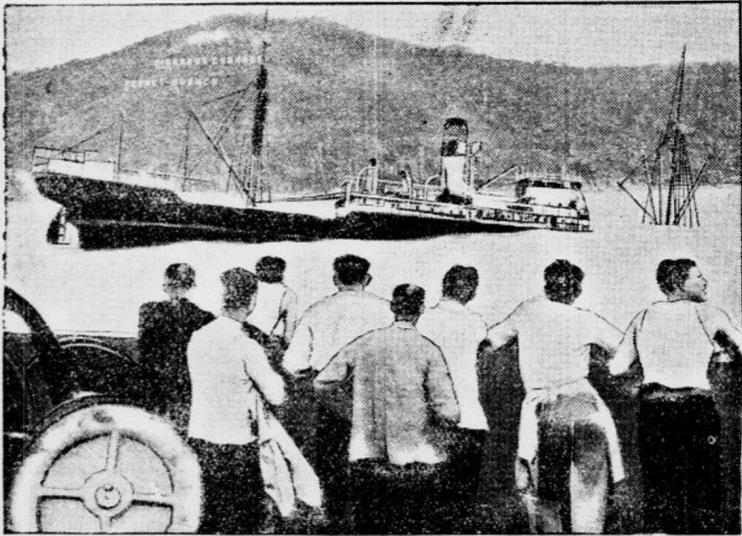
Boj z morskim psom

Trgovski poslovodja Charles Matthews je gledal otroško kopalnico v Greenportu blizu New Yorka in nenadno opazil velikega morskega psa, ki se je prav počasi bližal obali. Prežal je na sedemletno dekletce, ki ni slutilo nevarnosti in je plavalo vedno naprej. Razdalja med napadalcem in žrtvijo je bila že neznatna.

Matthews je zagrabil železno nogo od prvega kopalniškega stola in obločen planil v morje. Sunkoma je odrinil presenečeno dete in na vso moč udaril morskoga psa z železom po glavi. Počast se je takoj obrnila v vodi in hlastnila po napadalcu. Odrzala mu je polovico suknje, a se je zaletela na plitvino in običala na pesku. Matthews jo je pol ure z drogom udrihal po glavi, dokler niso dospeli drugi kopalci, ki so mu pomagali morskoga psa potegniti na kopno in umoriti. Meril je nad 3 m.

Nedavno pa je postala žrtev morskoga psa 20letna visokošolka v West Palme Beachu v Floridi. Kljub kričanju številne množice se je odigrala pošastna nesreča. Pristaniški čoln je potegnil iz vode omedlelo deklet brez desne noge, ki je bila odrgljena visoko nad kolonom. Morski pes je čoln kljub streljanju z revolverji zasledoval do obale.

Ladja, ki se potaplja že tri leta

Pogled na razbitino nemškega parnika »Denharens« ob brazilski obali. Pred tremi leti je trčil parnik »Denharens« ob neki obrežni parnik in pri tem običlil na sipini. Ker ga niso mogli takoj rešiti, so ga prepustili njegovi usodi

Švejk pred vojno

5. Švejk kot letalec

Avstrija je imela pred vojno tri vodilne zrakoplove, osemnaest nevodljivih in pet letal. To je bila avstrijska zračna sila.

Dobri vojak Švejk je bil v korist in slavo vsega oddelka pridružen letalskemu oddelku. Najprej je v veliki avstrijski letalski letališču leta iz hangarja in snažil kovinaste dele s teroentimom in dunaiskim annom.

Služil je torej pri aeroplanih prav od početka. In kakor je opračitemu feldkuratu v Tridentu skrbno znažil konje, tako je z lubezno in veselim čistil krila in kadar je vodil kot kaplar straže k posameznim hangarjem jim je vselej pravil: »Leteti je treba zato ustreliti vsakega, ki bi hotel ukrasti kak aeroplan!« Komaj štirinaest dni po nastopu svoje nove službe je imel leteti. To je res nevarno napredovanje.

Nadomestovati je moral balast in leteti z oficirji. Toda dobri vojak Švejk se ni bal. Z nasmejem je poletel v višino, spoštljivo gledal oficirja, ki je vodil letalo in salutaril, če je videl iti pod seboj preko letališča višjo satžo.

In če so kje nadli doli in se je letalo razbilo, tedaj je dobri vojak Švejk zmerom čez zlezel izpod ruševin, pomagal svojemu oficirju na noze in javil: »Pokorno javljam, da smo nadli doli, da pa smo vsi ostali živi in zdravi.«

Bit je prav prijeten družabnik. Nekeza

dne je letel s poročnikom Herzigom in ko sta bila osemsto dva in šestdeset metrov visoko, je odvoedal motor.

»Pokorno javljam, da nama je pošel bencin.« se je zasljal za oficirjem prijetni Švejkov glas: »Pokorno javljam, da sem dozabil napolniti rezervoar.«

In takoj nato je zavpil: »Pokorno javljam, da bova nadla v Donavo.«

In ko sta so niuni elavi nar trenutkov kasneje pokazali iz spnenih zelenih donavskih valov, je dejal dobri vojak Švejk, ki je za oficirjem navel na brez: »Pokorno javljam, da sva danes potokla višinski rekord.«

Bilo je pred velikim vojaškim letalskim praznikom na letališču v Dunaiskem Novem mestu. Kontrolirali so letala, preizkusili motorje in končali poslednje priprave za polet.

Poročnik Herzig je hotel s Šveikom startati na dvokromniku tipa Wright z Morrisson motorjem s pomočjo katerega je moči brez zaleta zleteti s tal.

Vojaški atašei tujih držav so bili prisotni. Za letalo poročnika Herziga se je živo zanimal rumunski maior Grezorescu, ki je sedel v letalu in si oledoval vzvod in krmilo.

Dobri vojak Švejk je na novelie poročnika Herziga zagal motor, pronel se je pričel vrzeti. Švejk je sedel poleg rumunskega maioria in z veliko vnemo pričel ureivati žicevje, s katerim je bilo priieno

krmilo. Bil je tako zatončen v svoi posel, da je maioriu nehote zbil čenico z glave.

Poročnika Herziga je ponadla jez: »Švejk, ti bedak, da mi zletiš k vsem hudičem!«

»Na novelie, gospod poročnik,« je zaklical Švejk, zgrabil za krmilo in vzvod Morrissonovega motorja — in anarat je z močnim ropotom zletel od tal. Namah sta bila dvaset, sto, dvesto, tristo, štiristo, petdeset metrov visoko in sta letela proti izoizahodu, tja k belim Alanm, a hitrostjo sto petdeset kilometrov na uro.

Pomilovanja vredni rumunski maior je prišel k sebi šele ko sta letala nad nekim ledenikom katerega naravne lenote ledena polja in globeli ki so ga vrozeče in strogo gledale je zdal lahko doobra proučil.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal ves ostobenef od strahu.

»Letiva na novelie, pokorno javljam,« je spoštljivo javil dobri vojak Švejk. »Gospod poročnik je ukazal: »Da mi zletiš k vsem hudičem!« in evo, zdal letiva k njim, pokorno javljam.«

»In kje se bova ustavila,« je vprašal radovedni rumunski maior Grezorescu sklenetae z zobmi.

»Pokorno javljam, da prav nič ne vem, kje bova nadla doli. Letim na novelie in letalo znam voditi samo navzgor zakaj nizdol mi ni bilo treba nikoli voditi kadar sva se zljla z gospodom poročnikom. Ko sva bil enkrat zori, sva zmerom sama od sebe nadla doli.«

Višinsko krmilo je kazalo tisoč osemsto šestdeset metrov. Maior se je krčevito dr-

žal za drog in volil no rumunsko: »Diu, diu, — bog o bog!« medtem ko je dobri vojak Švejk sretno vodil krmilo in nel, da je odmevalo od aboskih skal, nad katerimi sta pravkar letela:

»Tisti dan nai bo rreklet, ko tale nraai si mi dala...«

Maior je glasno no rumunsko molil in zraven strahovito otreklinal med tem ko se je skozi čisto ozračje razlegal veseli glas dobreza voljaka Šveika:

»Povrhu dala si mi robček, si z njim bom snažil nuško...«

Pod njima se je bliskalo in gremelo. Z izhulienimi očmi je maior gledal nredse in vprašal s niskaočim glasom: »Kdai bo tega konec?«

»Bo že enkrat,« ie smehlaie se odgovoril dobri vojak Švejk, nazadnie sva z gospodom poročnikom zmerom kie nadla doli.«

Bila sta ravno nad Švicco in sta letela proti jugu

»Potrolenite prosim,« ie menil dobri vojak Švejk »ko bo zmanikalo bencina, bova že telehnila doli.«

»Kie na prav za prav sva?«

»Nad neko vodo pokorno javljam, da ie sila dosti vode: nairbže bova nadla v morie.«

Maior Grezorescu ie omedlel. Niegov debeli trebuh se ie uiel med nalice in tam obstal.

In ko sta letela preko Sredozemskega moria, ie dobri vojak Švejk nel:

»Kdor hoče biti velik nai cmoke pridno ie, ena, dva. Zato voiak ie velik.

ker cmoke pridno ie, ena, dva.

So ti voiaški cmoki veliki kakor glava ena, dva.«

Dobri voiak Švejk ie vozil čez to neskončno morskoe gladino, tisoč metrov visoko ie vozil in nel:

»General Grenerville čez dvorišče hrabro stona na bojišče.«

Morski zrak ie zbudil maioria iz omedlevice. Pogledal ie v globino in ko ie uieledal morie, ie zavpil: »Diu diu!« in soet omedlel.

Letela sta vso noč nepretrgoma Mahoma na ie Šveik notresel maioria in dobrodušno dejal: »Pokorno javljam, da nadava samo nekam počasi gre.«

In res ie letalo ki mu ie zmanikalo bencina nadalo in nadalo v palmov gai v Trinofsu v Afriki.

Dobri voiak Švejk ie pomagal maioriu iz letala salutaril in dejal: »Pokorno javljam, vse ie v redu!«

Dobri voiak Švejk ie s tem noletom preko Alp, Južne Evrone in Sredozemskega moria v Afriko postavil svetovni rekord

Ko ie maior uieledal nalme ie dal Šveiku dve klofufi ki jih ie ta smehlaie sruelil, zakai iznolnje ie ukaz gospoda poročnika: »Da mi zletiš k vsem hudičem!«

Kai se ie dalje zgodilo o tem ie težko zgovoriti ker bi bilo to našemu vojnemu ministrvu nairbže zelo neprilietno. Prav gotovo bi demantiralo vesti da ie avstrijski letalo nadla v Trinofisu na tla zakai to bi brez dvoma povzročilo razne mednarodne zaletliaie. — (B. Z.)

Konec

Sportna nedelja

Zaključek jesenskega prvenstva lige LNP

Po zmagi Primorja nad Svobodo in Železničarjev nad Atletiki je vrstni red ta: Ilirija, Primorje, Maribor, Železničarji, Svoboda, Atletiki. V državnem prvenstvu vodi čvrsto BSK — Ilirijan Neli Zupančič prvak v petoboju — Smučarji se že pripravljajo

Ljubljana, 18. oktobra.

Z dvema tekama v Ljubljani in v Mariboru se je danes zaključila jesenska liga prvenstvena sezona LNP. Vprašanje prvega mesta v jesenskem tekmovanju je bilo odločeno že prejšnjo nedeljo, ko je Ilirija dosegla 8 točk in je noben klub ni mogel več dohiteti. Danes je šlo za to, ali bo Primorje zasedlo drugo mesto prvenstvene tabele, ali pa bo Maribor ostal na tem mestu. Maribor sicer ni igral in je bila njegova usoda odvisna od izida tekme Primorje : Svoboda. Primorje je sicer premagalo Svobodo, vendar pa smo od moštva, ki reflektira na sodelovanje v ligah za državno prvenstvo, pričakovali mnogo več. Treba bo pač še mnogo dela, da bo moštvo pridobilo nazaj ono znanje, katerega je enkrat imelo. Le boljša goliferenca je Primorje postavila pred Maribor na drugo mesto. Pač pa moramo pohvaliti Svobodaše, ki so skoraj v vseh prvenstvenih tekmah dokazali, da njihov nastop v ligi LNP ni neupravičen.

V Mariboru so veljali kot favoriti Železničarji, ki so tudi zmagali ter bodo v spomladanski sezoni mogoče govorili še važno besedo.

Štanjne tabele ob zaključku jesenske sezone je:

Ilirija	5	4	0	1	12:9	8
Primorje	5	3	1	1	11:5	7
Maribor	5	3	1	1	17:10	7
Železničar	5	2	1	2	10:9	5
Svoboda	5	0	2	3	7:13	2
Atletiki	5	0	1	4	8:19	1

Primorje : Svoboda 2:1 (2:1)

Primorje: Jančigaj — Svetic, Hassl — Zemljak, Sočan, Pišek — Jug, Franci, Senica, Petelin, Uršič.

Svoboda: Krivačič — Zemljak, Potekal — Batič, Boncelj, Bogme — Starman, Jančič, Makovec, Naumović, Sušterčič.

Sodnik: G. Ochs iz Celja.

Na igrišču Primorja se je odigrala poslednja letošnja podsavezna ligaška tekma v Ljubljani med Primorjem in Svobodo. Vršila se je v pričetku 500 ljudi, ki so prisostvovali ostri borbi za točke in ki so imeli dober del prvega polčasa opazovati tudi prav lepo borbo med svežimi in dobro zasnovanimi napadi Primorja, pred katerimi je morala obramba Svobode dvakrat kanitulirati.

Obe moštvi sta nastopili, kakor je razvidno iz postav, v spremenjenih postavah, pri čemer je bilo mnogo bolj opazati pri Svobodi odsotnost običajnih igralcev kot v moštvo Primorja. Lepa igra je trajala kakor pol ure, dokler se je v moštvo Primorja vse ujemale. Potem pa se je Svoboda osvobodila pritiska, sicer bolj zaradi pomanjaja nasprotnikovih sil, kot pa po lastni zaslugi; ker pa ni imela v napadu formacije, ki bi dobro funkcionirala in znala izkoristiti napade slabosti protivne obrambe, se je igra čedalje bolj trgala.

VASE PLOŠČE IN FILME

Vam razvijemo in kopiramo v 12 urah. Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor.

Moštvo Primorja je zmago zaslužilo. Morda je po poteku tudi malo prepičlo izražena. Po tretjino je pokazalo igro iz onih dobrih časov, ko je še izvajalo podsavezna prvenstva. Kombinacije so bile dobro izvedene, veza med podnimimi deli je bila dobra in zelo dobra, predvajale so se tehnične fineise in — zabil dva gola. Po preteku pol ure pa kakor bi odrezal. Začelo je v bekih in potem so se kopičile napake za napako in končno je ponehal tudi napad s svojo aktivnostjo, ko je uvidel, da mu ne uspe predreti obrambnega zidu. Najbolji del moštva je bil napad, v katerega je Senica vnesel nekaj sistema, ki je omogočal za cela razdobja razbremenitev lastne obrambe. Kvaril je vrtis enotnosti v napadu Franci z navali sebičnosti, ki so upropastile nekatere zrela položaja. Halfi niso bili, z izjemo Zemljaka, na običajni višini, precej šibak je bil Pišek, ki mu je moral Sočan ponovno na pomoč in tako zanedarjal lastno mesto. Branilca sta bila čedalje slabša, izrazilo slab dan je imel Svetic, oba sta pa z nezanesljivostjo povzročala opasne situacije. Jančigaj dober, edini gol mu je zabil Hassl — neubranljivo.

Svoboda tudi v svoji zadnji tekmi ni razočarala, vsaj v kolikor se more smatrati tesen poraz za uspešen nastop. Poglavita vrhna moštva je njegova borbenost in vztrajna volja, s katero gre v boj. Tokrat je moštvo vzdržalo do konca, ne samo to, proti koncu je uprizorilo nekaj resnih napadov. Edina hiba moštva, ki sicer razpolaga z dobrim startom, je premočna heterogenost posrednih delov. Tako je bil poleg solidne obrambe napad, ki je imel dobro zasedeno samo dve mesti: Jančič, Makovec. Vse ostalo v napadu je bilo močno pod povprečnostjo, pa ni čuda, če je bila obramba preobremenjena. Halfi so se večji del igre omejevali na defenzivo, tako da je moštvo igralo v dveh linjah. Izkazal se je zopet vratar Krivačič, ki bi bil moral prvi gol vsaj poskusiti ubraniti, v drugem polčasu pa je držal vse.

Igra je bila odločena že v prvih fazah. Prvi gol je zabil za P. Zemljak že v 6. min. s prostim strelom iz 20 m. tri minute pozneje je povisal Senica iz lepo izdelane situacije v gneči na 2:0. Sicer so vsa prizadevanja P. prinesla serijo kotov brez nadaljnjih uspehov. V zadnji min. prvega polčasa je zagrešil Hassl nepotreben foul, prosti strel po podaljšan izpred Jančigaja neubranljivo v mrežo.

Drugi polčas je sicer potekel v premoči P., toda tudi Svobodaši so se spuščali, včasih tudi nevarno, v nasprotno polovico. Rezultat se pa v tem polčasu ni menjal. Koti 6:3 za P.

Primorje rez. : Svoboda rez. 2:0 (1:0)

Rezerva Primorja je v predtekmi z lepo živahno in temperamentno igro povsem zasluženo odnesla obe točki.

SK Železničar : Atletik SK 5:3 (1:1)

Maribor, 18. oktobra.

Poslednja tekma domačega liginega tekmovanja v Mariboru ni mogla zadovoljiti. Železničarji, ki so nastopili z rezervnim vratarjem, sicer pa v isti postavi, kakor prejšnjo nedeljo proti Mariboru, niso mogli ponoviti igre prejšnje nedelje in so le po srečenem naključju rešili obe točki. Nesigurna igra obrambe se more opravičiti s tem, da je bilo mesto vratarja zasedeno po juniorji, ki pa ni zakrivil težkih napak in ga na dobljenih golih ne zadene neposredna krivda. Napad in krilci pa so bili le senca svoje forme in se imajo zlasti v napadu le defenzivni igri nasprotnikovih krilcev zahvaliti, da je sploh mogla priti do izraza. Proti boljšemu nasprotniku s takšno igro ne bi mogli uspeti. Z dobljenimi točkami stopajo Železničarji v vodilno skupino.

Atletiki so prijetno presenetili. Razpolagajo s svežim in živahnim moštvom, ki mu manjka le še primerne rutine. Najboljše moči imajo v vratarju, levem krilu in srednjem krilcu. Obramba ima dober odbojen udarec, greši pa mnogo zaradi slabega plasiranja. Krilci so izrazito defenzivni. Napad bi mogel ob večji odločnosti izraziti igro.

Potki tekme je bil zanimiv le do srede drugega polčasa. Prvi gol so dosegli gostje v 6. min. po levem krilu. Še le v 23. min. se posreči Pavlinu, da strelja mimo vratarja, ki se je prepozno vrzel v mrežo gostov. V 42. min. položi obramba domačih levega napadalca v kazenskem prostoru, kar pa sodnik prezre. Drugi polčas prične s kotom za Ž. V 4. min. srednji napadalec gostov lepo centrira s krila in pošlje žogo nemoteno v mrežo. Dve minuti pozneje izenači Pavlin iz offsidea. V 15. min. zvišča Petričič po krivdi obrambe na 3 : 2. Celjani poskušajo vratarja domačih z dolgimi strelji, vendar brez uspeha. V 24. min. očitni offside Pavlina, ki pa ne vpliva na rezultat. V 28. min. pade po roki Pezdrička 4. gol za Ž. Minuto pozneje iz kota Pavlin. Deset minut pred koncem zniža Kocbek na 3 : 5. Gostje pridobe na terenu, vendar ostane rezultat neizmenjen.

Pritegnitev sodnika G. Dolinarja k težjim tekmam je vsekakor preuranjena. Njegovo odločitve so dosledno prepozne in nejasne zlasti v presojanju rok in offsideov.

V predtekmi je mladina ISSK Maribora v prvenstveni tekmi zasluženo z 9 : 0 (2 : 0) zmagala nad mladino Svobode, ki je topot prvič nastopila.

Dopolodne sta se srečala v prvenstveni tekmi SK Svoboda in rezerva SK Železničarja. Zmagali so Železničarji 7 : 1. Sodil je G. Bergant.

Državno-prvenstvene tekme

Včeraj se je v Zagrebu, Splitu in v Šabcu vršilo V. kolo državnega prvenstvenega tekmovanja. Najvažnejša tekma je bila vsekakor v Zagrebu, kjer sta se srečala dva stara rivala za državno prvenstvo, BSK in Gradjanski. Zlasti je bila ta tekma važna za Gradjanskega, ki je igral na lastnem terenu in bi bil z zmago lahko prišel na čelo tabele. V nelepi tekmi, pri kateri je prišlo do velikih škandalov, so zmagali Beograščani in BSK vodi sedaj čvrsto. Hajduk je, kakor je bilo pričakovati, zmagal na svojem terenu ter je s tem zelo približal Gradjanskemu. Nekoliko nepričakovano pa je prišla zmaga Saška proti Mačvi, zlasti zato, ker se je tekma vršila v Šabcu.

Prvenstvena tabela se je nekoliko izpremenila ter izgleda sedaj takole:

ESK	5	5	0	0	15:2	10
Gradjanski	5	3	1	1	6:4	7
Hajduk	5	2	2	1	8:7	6
Concordia	5	2	0	3	12:10	4
Sažk	5	1	0	4	6:15	2
Mačva	5	0	1	4	5:14	1

BSK : Gradjanski 2:1 (2:0)

Zagreb, 18. oktobra. Igra obeh moštvev je bila v prvem polčasu dobra, v drugem polčasu pa je izrodila ter v naši sportni javnosti ne bo zapustila dobrega vtisa. Strasti so bile tako razpaljene, da je prišlo do pretepa na tribuni ter je morala intervenirati policija.

V prvem polčasu je bilo moštvo BSK v premoči ter je tvorilo homogenejšo in tehnično boljše enotnost. V drugem polčasu se je Gradjanski nekoliko popravil. Po pavzi je Gradjanski igral z 10. BSK pa z 9 igralci, ker so bili M. Marjanović, Radaković in Kokotović izključeni.

Prvi gol za BSK je zabil v 33. min. Marjanović. Drugi gol je padel po Nikoliću v 44. min., ki je iz daljave 2 m zabil žogo mimo Brutalića v mrežo. Gradjanski je zabil svoj častni gol kmalu po pričetku drugega polčasa po Kokotoviću. En gol Gradjanskega sodnik Fabris zaradi off sidea ni priznal.

Hajduk : Concordia 3:0 (2:0)

Split, 18. oktobra. Ob zelo lepem vremenu se je v prisotnosti 3000 gledalcev vršila zelo živahna prvenstvena tekma med Hajdukom in zagrebško Concordio. Zasluženo so zmagali domačini.

V 22. min. je Bonacić oddal Benčiću, ta strelja, toda žoga se odbije od Demića. V tem trenutku priteče Kragić in zabilje prvi gol za Hajduka. V 30. min. lepa kombinacija Kragić—Lemšić—Benčić in zadnji postavi na 2:0. V 10. min. drugega polčasa odda Bonacić Kragiću, ki predriblja branilca Concordije in z močnim strelom postavi na 3:0. V 16. min. kazenski strel proti Hajduku, ki ga strelja Premrl. Sodnik žvižga po strelu, ki je končal v mreži, off side, takoj nato pa gol, zaradi česar je nastalo med občinstvom veliko razburjenje.

nje. Sodnik pod vplivom nemira menja v drugič svojo odločitev in odredi out.

Sodnik Klug iz Budimpešte je razen te napake sodil dobro.

Sašk : Mačva 4:2 (3:0)

Šabac, 18. oktobra. Močan dež je popolnoma pokvaril to prvenstveno tekmo. Igrišče je bilo poplavaljeno in pred goloma skoraj ni bilo mogoče igrati. Sodil je G. M. Popović iz Beograda.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Na igrišču Hermesa: Korotan : Svoboda Vič 6 : 1. Svobodaši so igrali precej ostro. — Slovan : Jadran 1 : 0 (0 : 0). V prvem polčasu sta bili moštvi precej enaki, v drugem pa je Slovan prevladoval in je zmago, čeprav je bila v 41. min. dosežena iz enajstmetrovke, tudi zaslužila. Sodil je G. Betetto dobro. — Na igrišču Ilirije: Ilirija rez. : Grafika 6 : 0 (3 : 0). Igra je bila zelo surova in je moral sodnik G. Lukežič izključiti po dva igrača Ilirije in Grafike. Sploh je treba grajati vsi prireditelje. Rediteljev ni bilo, ravnotako tudi ne službojočega odbornika. Ilirija je bila taktično in tehnično boljša in je visoko zmago tudi zaslužila.

Trbovlje: Hermes : Amater 4 : 0 (2 : 0). Hermes je igral s 4 rezervami.

Praga: Slavija : Nachod 2 : 2 (2 : 0), Bohemians : Kladno 3 : 1 (1 : 0), Viktorija Žižkov : Viktorija Plzen 2 : 2 (2 : 1), Sparta : Bata Zlín 4 : 2 (2 : 1), Čechie Karlin : Teplitz FC 3 : 3 (2 : 1).

Beograd : Ujpest : Jugoslavija 3 : 1 (2 : 0). Zaslužena zmaga gostov.

Zagreb : Jugoslavija : Ferraria 2 : 1 (2 : 1), Viktorija : Grafičar 2 : 0 (1 : 0), Sparta : Slavija 1 : 0 (1 : 0), Železničar : Sokol 3 : 0 (0 : 0).

Osijek : Grafičar : Makabi 1 : 1 (0 : 0).

Dunaj : Rapid : Hakoah 3 : 1 (2 : 1), Waacker : WAC 1 : 1 (0 : 0), Vienna : Sportklub 4 : 1 (1 : 0), Nidošson : FAC 5 : 0 (1 : 0), Austria : Slovan 1 : 1 (0 : 1). Budimpešta, Ferencvaros : Nemzeti 7 : 0, Hungaria : Vasas 4 : 2, Kispest : III. okraj 3 : 1.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoat, suknje, obleke, perilo i. dr.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Lahka atletika

Prvenstvo dravske banovine v petoboju

Včeraj so naši lahkoatletci nastopili zadnjič v sezoni. SK Ilirija je namreč priredila petoboj za prvenstvo dravske banovine, ki je, sodeč po kvaliteti, uspel jako dobro, nikakor pa ne moremo biti zadovoljni samo s štirimi tekmovalci. Pa tudi prirediteljev sama bi se morala vrtiti najmanj mese dni poprej, ker so zdaj tekmovalci že izven forme in večinoma tudi brez treninga. Slednje se je posebno pokazalo pri 1500 m, kjer je komaj eden prišel pod 5 minut.

S skokom v dalj so se pričeli dobri rezultati: 1. Stepišnik M. (Ilirija) 6.40, 2. Putinja (Primorje) 5.90, 3. Zupančič (Ilirija) 5.86, 4. Banko (Ilirija) 5.29 m. Druga točka je bilo kopje. Tu je bilo pričakovati zmage Putinje, a rezultat je pokazal drugače: 1. Zupančič 44.71, 2. Putinja 40.99, 3. Stepišnik 38.70, 4. Banko 29.21.

Čas na 200 m je še dosti dober, če pomislimo, da je moral teči vsak tekmovalec posebej: 1. Zupančič 24.2, 2. Putinja 25.2, 3. Stepišnik 25.5, 4. Banko 26.7.

Nekoliko slabši rezultati so bili v metu diska: 1. Stepišnik 36.16, 2. Zupančič 34.25, 3. Banko 29.57, 4. Putinja 20.53.

1500 m pa je dobro pokazalo, da brez treninga ni mogoče doseči boljših časov in več pik: 1. Putinja 4.59, 2. Zupančič 5.22, 3. Banko 5.26, 4. Stepišnik 5.38.

Prvenstvo dravske banovine si je osvojil Zupančič Neli (SK Ilirija) z 2915.645 točkami. Sledijo mu: Stepišnik M. 2716.25, Putinja 2326.185, Banko 2152.905.

Stevilo točk prvega je najvišje, kar so jih sploh kdaj pri nas dosegli, ne zaostajajo pa tudi drugi, če pomislimo, da je še do nedavna 2000 pik zadoštovalo za sigurno zmago.

Težka atletika

Težkoatletski nastop SSK Maratona

Maribor, 18. oktobra.

SSK Maraton se je v soboto zvečer predstavil s svojo težkoatletsko sekcijo. V rokoborbi so atleti nastopili za klubsko prvenstvo, v boksu pa so pokazali dva propagandna boja. Kakor kaže, si težka atletika pridobiva pri nas vedno več prijateljev in pristašev, kar najlepše dokazuje do zadnjega kotička napolnjena dvorana.

Da se prvenstvo čimprej izvede, so bili atleti razdeljeni v dve skupini, v težko in lažjo kategorijo.

Težka kategorija: Pircher je v 2.33 z lahko premagal Kovačiča. Vidic je po točkah podlegel Fischerju. Dvomljivo zmago je v 4.45 odnesel Selinšek nad Verbičem. Dogša je v 10.20 položil Divjaka. V odločilnem boju med Pircherjem in Fischerjem

je prvi v 11. min. sigurno zmagal in si s tem priboril prvenstvo kluba.

Placement: 1. Ivan Pircher, 2. Karl Fischer, 3. Pepo Vidic.

Lažja kategorija: Prvenstvo si je priboril Oto Gobec, ki je položil Hraštnika, Kemperla in Brcka. Placement: 1. Gobec Oto, 2. Breko Jurek, 3. Kemperle Janez. Sledila sta dva propagandna boja v boksu. Spoprijem med Hartliebom in Sucej je ostal po ostrem in hudem boju neodločen. Borba med Drogom in Strukljem je bila res lepa propaganda za boksa. Proti vsakemu pričakovanju je Drog zasluženo zmagal nad Strukljem. Drog se mnogo obeta.

Zimski sport

Smučarski cross country

Smučarska sekcija SK Ilirije je priredila za svoje člane prvi letošnji gozdni tek. Seniorji so imeli kakih 6 km dolgo progo, ki je bila precej težavna. S starta na Celovški cesti si je vsakdo izbral poljubno progo, a moral je pasirati kontrolo pri cerkvi na Rožniku. Juniorji so imeli progo dolgo okoli 2 km z obratom pri tivoljskem gradu. V enominutnih presledkih so odšli 4 seniorji, ki so prišli v tem redu na cilj: 1. Rupnik 21.04, 2. Senčar 22.01, 3. Ilovar 22.08, 4. Ozvald 22.44.

Takoj nato je odšlo 8 juniorjev, ki so se plasirali takole: 1. Šiki 8.35, 2. Miha 8.46, 3. Pesa 8.47, 4. Vito 8.48.

Cross-country teki za smučarje so jako potrebne prireditve, ki bi jih morali pomenjati vsi drugi smučarski klubi. Tekmovalce navadijo na poznejše napore in ko pride od prvih smučarskih tekem, ima tak klub svoje tekmovalce že v formi, do čim si jo drugi le s težavo in počasi pridobijo.

Glavna skupščina Mariborskega zimskosportnega podsaveza

Maribor, 17. oktobra.

Danes se je vršila v hotelu »Orele« druga redna letna skupščina mariborskega zimskosportnega podsaveza. Za to skupščino je vladalo v Mariboru kakor tudi po vseh sportnih centrih bivše Štajerske veliko zanimanje.

Otvoril jo je predsednik MZSP g. Golubovič. Pozdravil je savezne delegate predsednika g. dr. Pirca, polkovnika g. Ožegoviča in g. Švigiča in delegate klubov. Nato je v splošnih obrih očrtal delo MZSP in njegovih organov. Končno se je spomnil najvišjega pokrovitelja jugoslov. zimskega sporta Njeg. Vis. kraljeviča Petra in na njegov poziv je skupščina odposlala vdanostno brozoviko Njeg. Visočanstvu, kar je skupščina pozdravila stoji s trikratnim krepkim »živio«. Nadalje so se odposlala pozdravna pisma banu dravske banovine g. dr. Marušiču, županu mestne občine mariborske g. dr. Juvana in inspektoratu banke uprave v Mariboru.

19 klubov je verifikacijskemu odboru predložilo 13 poverilic.

Iz tajniškega poročila, ki je lepo pregledno sestavljeno, posnemamo: MZSP štaje 19 klubov, ki imajo skupaj 691 verficiranih članov. Podsavez je posvečal pozornost svojim članom ter ob vsaki priloiki storil korake za dvig zimskega sporta. Podsavezni upravni odbor je imel v času sezone redne seje vsak teden, a po sezoni tudi ni opustil z delom ter se enako pripravlja v bodoče. Nad delovanjem svojih članov je budil ter jih bodril k aktivnemu udeleževanju. Poudarjati je treba, da je

Nedeljska kronika v Mariboru

Maribor, 18. oktobra.

Po mrzlih dneh proti koncu tedna je nastalo včeraj popoldne zopet solčno jesensko vreme, ki je izvabilo včeraj in danes številne Mariborčane obojega spola na deželo. Mestni uslužbenci so se sinoči popeli k svojemu Pohorskemu domu na Pohorju, kjer so slavili obletnico liofa. Pridružili so se jim številni drugi planinci. Oba avtobusa, ki sta vozila do Reke, sta bila naltlačena. Nekaj ljudi je odšlo danes tudi v Ruše, kjer so slovesno otvarjali tamkajšnjo moderno šolsko zgradbo, ki bo temu našemu malemu Beogradu zares lahko v ponos. Novo društvo zasebnih in avtonomnih izletnečev na je priredilo prvi družabni izlet na Falu, kjer so si izletniki ogledali elektrarno, nato pa napravili izlet k idilični Devici Mariji v Puščavi.

Številne so bile snoči in danes razne prireditve. Središče zanimanja je bil sinočni veliki simfonični koncert godbe kraljeve garde iz Beograda

v koncertni dvorani pivovarne »Union«. Obiskan je bil razmeroma dobro in tudi umetniški uspeh je bil velik. Poslušali smo po dolgem času res umetniško glasbo.

Prva današnja prireditve je bilo predavanje o vodovodnih napeljavah in o preprečenju požarov. Predavanje je priredilo za hišne posestnike in druge zainteresente ravnateljstvo mestnega vodovoda v prostorih bivše kavarne »Parka«. Ob 10. je bila v vojašnici Kralja Petra slovesna zaprisega dilakov novincev in golencev.

Izvršil jo je poveljnik polkovnik g. Boža Putnikovič ob prisotnosti oficirskega zbora in skoro vse mariborske garnizije. Razen voljstva so bili prisotni tudi rezervni oficirji in bojovníki pod vodstvom svojega predsednika g. Jakoba Perhacva in številni meščani. Razpoloženje je dvigala godba 45. pehotnega polka. Slovesnost so zaključili okrog polnočne razni pevski, godbeni in telovadni nastopi.

V ljudski univerzi v kinu »Apolo« je istočasno predaval profesor g. dr. Ante Slodnjak o pisatelju Francetu Lovstiku.

Predavanje je bilo prirejeno po ljudski univerzi in Zgodovinskem društvu v proslavo 100letnice pisateljevega rojstva. Dvorana je bila nabitopolna. Posebno mladina je bila zelo častno zastopana in je tako ponovno dokazala, da nima prav tisti, ki ji očitajo, da nima več smisla za kulturna

SPD Mežica predložilo kar tri načrte za postavitve skakalnic, a občina in tujskoprometna zveza v Ribnici se tudi bavita na inicijativo MZSP z mislijo postavitve skakalnic. Tudi za Maribor je podsavez skušal postaviti skakalnice manjšega stila, a slabe gnotne razmere so to namero preprečile. Precej živahno je bilo tehnično delo članov, tako da ni bila skoraj nobena aedelja brez tekme. Podsavez je izdal poseben zimskosportni znak. Savez je imenoval za teritorij podsaveza posebno sodniško izpraševalno komisijo. Sedaj ima podsavez 15 sodnikov, radi česar se v pretekli sezoni po novo imenovali komisiji klub zanimanju izpiti niso vršili. Pri podsavezu se je vršila debata glede zimskih markacij, skakalnice, smučarskih poti ter so merodajni faktorji kazali uvidenost za izvedbo teh projektov. Pozornost je užival podsavez od strani zveze za tujski promet v Mariboru, a tudi savez je vedno kazal veliko umevanja za težave podsaveza. V času zimske sezone, posebno o Božiču, so se vršili povsod tečaji, ki so bili povsod dobro obiskani. Zaradi zavarovanja članstva se je skušalo s primerno reklamo vzbuditi zanimanje, vendar zaradi neurejenosti ni uspelo doseči večjega števila interesentov. Tozadevno se je predlagalo savezu, da pokrene vse mere v svrhu zavarovanja svojega članstva. Organizacija drsanja kljub velikemu zanimanju ni nikakor uspeja zaradi skrajno nepopolnih vremenskih prilik. Sankanje se goji in se je v sezoni izvedla tradicionalna sankarska tekma Ruška koča — Ruše, ki jo je priredil ISSK Maribor. Podsavezno upravno delo je bilo zelo osredotočeno organizaciji v upravnem oziru ter je bilo odposlanih mnogo dopisov v agitacijske svrhe članom. Tudi člani so se često javili ter s tem pokazali zanimanje. Savez sam je v marsikaterem oziru podpiral z nasveti ter je bilo vedno medsebojno delovanje stožno.

Poročila podsaveznih funkcionarjev je skupščina sprejela brez daljših debat in je bil izrečen soglasno absolutorij.

Prešlo se je na volitve nove uprave. Izvoljen je bil naslednji novi odbor: predsednik prof. Šilc (ISSK Maribor), odborniki: Zdravko Stangl (SSK Maraton), Ivan Roglič (ISSK Maribor), dr. Jehart (Aljažev klub), Roman Vales (SPD Maribor), Parna (MSK), Venuti (Sokol), Golubovič (ISSK Maribor), Hren (Sokol), Voglar (ISSK Maribor), Eylert (Rapid), Marušig in Rauter (SK Železničar). Nadzorni odbor: dr. Stamol in inž. Mies. Razsodišče: dr. Senjor, dr. Orožen, dr. Stor, dr. Sekula in dr. Jettmar.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi predsednik saveza g. dr. Pirc, ki je v svojem govoru hvail delo MZSP ter poudaril, da je MZSP najagilnejši podsavez v naši državi. Pozdravil je zlasti vstop Sokola Maribor v MZSP. V imenu vojske je spregovoril nekaj besed polkovnik Ožegovič ter pozval skupščino, naj tudi vnaprej dela za procvit našega naroda.

Končno so še govorili gg. dr. Senjor, Majer, Krajnc, dr. Stamol in savezni tehniški referent Švigelj, nakar je predsednik g. prof. Šilc zaključil II. občni zbor MZSP.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Seja načelstva bo danes v poned

ŽENA V SODOBNEM SVETU

O feminizmu

Klic francoske revolucionarke Olimpije de Gonges po svobodi in enakopravnosti žene je odjeknil najprej na Angleskem: Mary Wollstonecraft je (l. 1792) napisala znamenito delo »Obramba ženinih pravic«. Ideje, zastopane v tej knjigi, značijo še danes del feminističnega programa, a so v njeni dobi učinkovale skrajno revolucionarno. Prva je zahtevala reformo ženske vzgoje, napadala je indolentno, v tradiciji okostnelo aristokratsko, propagirala je ekonomsko svobodo za vse žene. Bila je vedno pripravljena na borbo, a nasprotni najsiriomašnejšim sestram je bila polna dobrote in ljubezni. Pogumno je pokazovala tedaj farizejski družbi pravo zlo prostytucije. Pisala je: »Ako stoji žena nizko moralno in intelektualno, to absolutno ne ustreza njeni pravi naravi, temveč je posledica njene vzgoje, zlasti pa njenega socialnega položaja.«

Ona je prva postavila zahtevo enake morale za oba spola v prepričanju, da je odprava dvojne morale najboljša garancija za splošen dvig morale.

Istočasno kot Mary Wollstonecraft je opozarjal idealni borec za ženske pravice John Stuart Mill tedajnik omikani svet na krivični položaj žene v svojem delu »Podvrženost žene«.

Ideja o ženski enakopravnosti je našla na Angleskem na močan odpor, dasi so se prav tam borile žene zanjo do skrajnih praznosti. Ta borba je ustvarila na Angleskem armado sufražetk, ki so nastopale v vsem fanatizmu žene in so zaradi tega mnogo pretrpele po zapirih.

Kot glasoviti voditeljici sufražetk sta se posebno odlikovali Evelina Pankhurst in Mary Richardson.

Angleske sufražetke so na najradikalnejše načine manifestirale svoje zahteve za žensko enakopravnost, od katerih je bil najzadnejši gladijona stavka v zapirih. Moški in »dostojne« žene so se iz njih norčevali, zgražali se nad njimi, bile so za vse »spodobno družbo« nekaki nestorji. Še danes velja beseda sufražetka kot psovka, ki se je boje celo nekatere ženske. In vendar je borba sufražetk popolnoma razumljiva, njih način boja je bil pač potrebna reakcija na tedanje razmere in njih predstavnice. Večkrat se jim očita tudi preprosta, enolična obleka in vobče puritanska noša kot posnemanje moških. Toda tudi to je povsem razumljivo pri ženski ki se prične zavedati svojega človeškega dostojanstva in spozna poniževalnost vloge, ki jo je imela žena do tedaj kot objekt moške naslade, ki mora misliti, govoriti, zlasti se pa oblačiti tako, da prija njemu. Zato so videli sufražetke posebno v obleki, ki je bila zlasti v prejšnjih časih prirojena vedno tako, da je držala moško čestitost, suženjsko odvisnost ženske ga spola od moškega. Moški se je oblačil praktično, kakor je prijaljo njegovim razmeram, ženska pa se je morala oblačiti kakor je prijala možu. Otdod odpor sufražetk proti modi.

Borba sufražetk je imela na Angleskem mnogo uspeha: danes sodelujejo žene v vseh javnih korporacijah in imajo dostop na vsa službena mesta.

Zato sta dobila dandanes pojma »gospodinjica« in »gospodarka« čisto nov pomen. Ne pomenita več kakor ženi od večeraj »enostavno opravljati gospodinjstva dela«, temveč podobno kakor pri ženi od predvečerašnjega opravljanja dejanske gospodarske funkcije, pri kateri morata biti uspeh in potrošek sredstev — to so morali čas in denar — v pravem razmerju. Polje udejstvovanja današnje gospodinjice se razteza torej, če ga označimo z geslom današnje dobe, na »racionalno opravljanje dela v gospodinjstvu«. Temu popolnoma izpremenjenemu osnovnemu stališču ustreza, če je postalo danes gospodinjstvo delo kakor vsako drugo delo v gospodarstvu v nasprotju z delom raziskovalca ali umetnika samo sredstvo za ohranitev in izboljšanje obstojnosti. S tem pa nikakor ni rečeno, kakor mnogi trdijo, da sta z modernim vodstvom gospodinjstva združena pomankanje skrbljivosti in ljubezni do reči. Nasprotno, delo, ki ga vršiš povsem stvarno z izločitvijo vsakega nimbusa, stavlja veliko večje zahteve na miselnost, kakor delo, ki ga opravljaš manj ali bolj priznane le za kratak čas. Seveda tu čustveni momenti nikakor niso na mestu, ker bi samo ovirali delo.

Če pa gremo reči do dna, da tudi prej pri opravljanju hišnega dela niso sodoodelovala čustva, kajti četudi je bilo ženi starega sloga »kuhanje z ljubeznijo« važen delovni faktor, se je vendar žena prav za prav le osredotočila na skrbno pripravljane jedi, kvečjemu se je še predstavljala užitek jedev. Prvi pogoj pravi ljubezni pa je sodoživljanje veselja in skrbi drugih, aktivno sočustvovanje z njihovimi stiskami. Žena od večeraj, ki je bila stalno izdelana in izmučena, kar jo je umetno napravilo trdno in nervozno, v kratkih trenutkih počitka ni bila več zmožna vpostavitviti v sebi odnos do problemov svojcev. Zato je osredotočila vsa čustva na opravljanje svojih poslov in jih je izražala v pripravljanih posebno tehničnih in okusnih jedi. Sodobna žena pa si zaradi zavestno stvarnega odnosa do svojih dolžnosti pridobi časa za samo sebe in si s tem ustvari potrebne predpogoje za ukvarjanje s seboj in sodoživljanje.

Prav za prav pa ni potrebno, da bi pripisovali vprašanju, koliko je moderno vodenje gospodinjstva dobro in pravilno, posebne važnosti, zakaj čas je že odločil povsem v dobro sodobne žene.

Še o ženskem poklicnem delu

Sodobne žene si brez poklicnega dela ne moremo niti misliti. Idejni in materialni so vzroki, da je žena spoznala potrebo gospodarske neodvisnosti in samostojnosti, vendar pa žensko poklicno delo ni pridobitev našega časa, temveč je zmerom obstajalo: najprej pri ženah sužnjev in tlačanov, potem pri zakupnikih in pri isti socialni stopnji pripadajočih odvisnikov od gospodujočega razreda, naposled pa pri proletarskih ženah.

Pesimist bo videl v dejstvu, da se je razširil prej le nižjim plastem državnega udejstvovanja na srednje sloje in višje kroge, dokaz proletarizacije, ki sta jo rodila vojna in povojni čas. Kakor je tudi karakterističen ta pojav za našo dobo — le pomislimo na stanovanjsko stisko in nje slabe posledice v kulturnem, socialnem in higijenskem oziru — vendar ga ne smemo posplošiti, ker je gospodarska stiska povzročila na drugi strani prav zdravo puščanje krvi. To velja zlasti za razširjenje javne dolžnosti na vse osebe, ki so bile vajene živeti v brezdelju in na račun dru-

gih, pa so sedaj prisiljene, da se preživljajo z lastnim zaslužkom.

Seveda pa je večini ljudi tudi danes še življenjski cilj, za katerim streme, da bi imeli zagotovljene dohodek, ne da bi jim bilo treba za to delati, delno ker igra v njih življenju najodličnejšo vlogo želja po udobju, delno pa, ker ne morejo pozabiti prejšnjih razmer, ko so premožnejši sloji prebivalstva zavzemali prednostno mesto. V vprašanju ženskega poklicnega dela ljudje pod pritiskom gospodarskih razmer splošno priznavajo novodobne ideje. S tem pa je bila zasekana važna zarezava v kulturno pojmovanje preteklosti, kateremu je bila temelj predstava o potrebi močne moškosti, v prid nazoru, ki se ozira na priznanje splošne človečnosti, kajti žen iz nedavne dobe niso odvračali od poklicnega dela zato, ker so jih smatrali kot nesposobne za tako udejstvovanje, temveč ker naj bi po svojem družabnem in finančnem položaju podajale soljudem zrcalni odsev sposobnosti in vrednosti svojega moža (pri tem je bilo seveda nelzežno, da so nekatera slabo brušana zrcala podala le spakno resničnost). Zato so vrednotili žene, ki so s poklicnim delom dokazovale svoj in svojega moža slab gospodarski položaj, kot ljudi druge vrste glede na družabno stališče.

Toda zdravo, do nobenih družabnih naziranj odvisno mnenje se tudi prejšnje čase ni obračalo proti poklicnemu delu žene kot takemu, temveč je izkušalo odpraviti po delovni preobremenitvi žene nastalo škodo, oškodovanje zdravja in zamernarjanje rastoče generacije. Nikoli pa niso mislili na to, da bi to pomoč premenili v denarno podporo, ki bi poklicno delo zakonske žene in matere napravila nepotrebno. Ne zato, ker je bilo indirektno skrbstvo, ki se razteza na odpravo škodljivih posledic, bolj ceneno, ali pa ker bi podilete praktičnih predmetov jamčila primerno razdelitev sredstev, čeprav je bila tu še možnost druge uporabe (pretvorba v alkohol, nabava obleke, opreme itd.), temveč iz naravnega občutja, da žensko delo za zaslužek ne zasluži izpodbijanja, še več, da je glede na gospodarske razmere zadevnih krogov samo po sebi umevno in potrebno.

To pojmovanje je tako iz čuvstvenega kakor iz pravnega stališča povsem pravilno. Kar sta se zakonca združila, da živita skupno življenje, je samo po sebi umevna dolžnost vsake žene, da podpira moža, če njegovi dohodi ne zadostujata, da bi sam nosil vse stroške gospodinjstva.

Obvezni pouk v gospodinjstvu so uvedli v Curihu. Po sedaj sprejetem zakonu se morajo vse deklice od 16. do 18. leta udeleževati tega pouka, ki obsega šivanje, kuhanje, krpanje, nauk o prehrani in nauk o gospodinjstvu in računstvu v gospodinjstvu. Glede na izobraževanje srednješolk in obrtnih vajenk bo izdan poseben odlok. Zakon je bil sprejet z veliko večino: s 78.477 proti 21.556 glasovom.

Nepopolna volilna pravica portugalskih žen. Portugalske žene so to poletje z odlokom dobile volilno pravico, toda le tiste žene, ki imajo zaokroženo srednješolsko izobrazbo.

Pri volitvah v luksemburški senat, ki so se vršile pred kratkim, je bilo postavljenih 6 kandidat, od katerih pa ni bila nobena izvoljena. Edina senatorka, ki je dosedaj pripadala skupščini, je izgubila svoj mandat.

Akcelja Mednarodne lige za mir in svobodo za razorožitev. Ta organizacija, je v vseh deželah, kjer je zastopana, otvorila energično kampanjo za razorožitev: razširila je in naslovila na vlade objavo, ki je sestavljena v 17 živih jezikih in esperantu

in poudarja, da bodo vse mirovne izjave nesmiselne dotle, dokler se bodo oboroževali. V mirovni izjavi prošjo vse vlade, da bi dale svojim delegatom določena navodila, da pregledajo vse razorožitvene predloge, v kolikor so praktično izvedljivi, da bo omogočeno podvzeti ukrepe za hitro uresničenje svetovne razorožitve. V posameznih deželah so zbrali že mnogo podpisov, v Angliji so govorili za pokr: Henderson, Lloyd George in drugi govorniki.

Mrs. Sidne Webbs, znana socialna političarka, ki je znanstveno obdelavala zlasti združna in združbena vprašanja, je bila kot prva žena imenovana za članico Angleške akademije. »Woman's Leader« toplo pozdravlja to imenovanje z značilno pripombo, da je to dejstvo majhen čudež.

Apel za odpravo reglementacije so nastavile mednarodne ženske organizacije na vlade tistih dežel, kjer reglementacija še obstoja. Zahtevajo odpravo v imenu naravnih zakonov, božjih zakonov, pravičnosti in trpljenja mnogih žrtv trgovine z dekleti in otroci. Sklicujejo se na dežele, ki so že zaprle svoje javne hiše in v katerih so dognali nazadovanje spolnih bolezni in dviganje javne morale.

Obvezne rodbinske doklade v Franciji. Po novem zakonu morajo vsi industrijski in trgovinski podjetniki in kmetovalci kakor tudi vsi delodajalci prostih poklicev pripadati kakim podpornim blagajni ali podobni ustanovi, priznani od ministrstva dela. Ta blagajna bo izplačevala rodbinske doklade za vse legitimne, priznane in adoptirane otroke in za vse varovance, za katere morajo skrbeti delavci ali nameščenci, in sicer do izstopa iz šole (13 let).

Svetovna liga mater in vzgojiteljic za mir objavlja poziv francoske sekcije, ki ga pošilja v svet francoska mati Marie Lucas vsem materam sveta. Poziv se končava: Prokletstvo grozni smoti, ki obstoja v tem, da je mogoče s zlo pridobiti in braniti materialne dobrine, ki so: posest zemlje in zemskih zakladov: premoga, železa, petroleja. Kakšna blaznost je verjeti, da si je mogoče celo duhovne dobrine, kakor so pravica, mir, svoboda in sreča, priboriti s silo. Dobro so nam znani ugovori žena, ki jih vojna ni v ničemer izučila. Te pravijo: »Pojdite in pridigajte to ženam sovražnih narodov!« Ti ugovori so v vseh deželah isti in zakaj ne bi matere vseh narodov sklenile zveze proti skupni nevarnosti! Ali si nekaj let po smrti ne sličejo lobanje prijateljev in sovražnikov na bojnem polju? Sličejo si prav tako kakor krvaveča srca mater vseh narodov, če so izgubile svoje nadzračje. Ne vprašujem te, kateri narodnosti pripadaš, draga mati! Pošiljam ti svoj topli sestriški pozdrav in svoje globoko sočustvovanje. Naj bi vas boleest preteklosti za vedno obvarovala pred novo boleestjo!

Večerno življenje v Pragi

Praga, sredi oktobra. Je že tako v navadi pri meščanih večjih mest, da na večer redko ostajajo doma. Po utrudljivem dnevnem delu se jim hoče tudi malo pozabati in zabave, kar jim odtrga misel od vsakdanjih skrbi.

Zvečer se prav za prav začne tu pravo, uživanja polno življenje. Po ulicah se prevliva ostrokrkice barve električnih žarnic, razne svetlobne reklame bičajo vid, lesketajo se v stoku in tlaku. Tramvajji so prenapolnjeni, avtomobili se prehitvajo in na križiščih čakajo v dolgih kolonah na znak stražnika, ljudje pa hite po pločnikih za zabavami. Skrb dneva zamira in se utaplja v razposajenosti večera. Biografi, gledališča, koncertne in plesne dvorane, kabareti in kavarne, vse se polni in se izpreminja v praznično življenje.

Da pa izbira ni prav lahka, bodi omejeno, da je v Pragi okrog 120 kinov, preko 25 gledališč in varietejev, ogromno šte-

vilo lokalov s koncertnim in kabaretnim programom in na ducate plesnih tečajev in plesov.

Da so programi precej pestri in moderni, naj pokaže površen izvleček današnjega večera. Narodni divadlo daje Puccinjevo opero »Tosco«, v kateri poje vlaga Cavaradossija slavni egiptovski tenorist Armando Tokatyani. Mestské divadlo na Vinohradech igra Croisetovo komedijo »Ljubezben in film«. Komorno divadlo daje priljubljeno veseligrce »Dama za volanom«. V Stavovskem divadlu igrajo Vernerovo veseligrce »Pravica na greh«. V Tylovem divadlu znano tonfilmsko opereto »Dve srci v 3/4 taktu«, ki je zelo priljubljena v enem delu publike Rokoko predvaja tudi po zvočnem filmu znano in najveselejšo praško malopridnico »To imajo lame rade«. V Veliki opereti igrajo »Primavero«. Divadlo komik pa »Vse je sleparstvo« itd.

Kakor v gledališčih in varietejih, tako je pestrost tudi po kinih. Posebno veliko pozornost je vzbudil zvočni veletilm »Karel Havlicek Borovskyy«. Film prikazuje zadnja leta njegovega življenja, ko se je ves predal novinarskemu udejstvovanju in v tem tudi podlegel pod krutim policijskim eistemom ministra Bacha Glavno vlogo igra priljubljeni igralec Fran Smolik, član Mestnega gledališča. Režijo je vodil Immermann. Ta zvočni veletilm predvaja že precej časa in hkratu v treh biografih. V nadaljnjih štirih kinih predvajajo Člvaro mojestro komedijo »Milioner«. Pražani zelo radi obiskujejo »Pshlavce«, češko narodno veledelo. V drugih kinih igrajo znane filme, kakor: Bratje Karamazovi, Dijk prosjak, Možje v ofisideu, V valčkovem raju, Opera reduta, Tropične noči, Tauherjevo Zemljo solca, Ariano, Nj. Vis. poročnik, Anna Christie, Valček ljubezni, Korvetni kapitan, Grock, Bela sestra, Valčkov čar in drugo.

Razen teh zabav so dan za dnevom plakatirani z velikimi reklamami prvovrstni umetniški koncerti svetovnih mojstrov in so že par dni poprej navadno razprodani.

Češka filharmonija je otvorila 7. t. m. svojo jubilejno sezono (30 letnica) s slavnostnim koncertom v Smetanovi dvorani. Dirigiral je pred razprodano dvorano eden najboljših evropskih dirigentov: Nikolaj Malko. Šef lenjvgrajske filharmonije, ki je pri praški koncertni publikii zelo priljubljen. Violski virtuos Natan Milestein, zastopnik mlajše generacije, ki si je priboril že evropski sloves, je umetniško dovršeno odigral Dvořakov violinski koncert v a-molu. Od manj znanih skladb je bila na programu tudi Čaikovskega simfonična fantazija »Francesca da Rimini«. Med koncertom je izpregovoril tudi praški primator (župan) dr. Baxa.

S tem se je prav za prav pričela koncertna doba, ki se stopnjuje do božiča. Reprize reprezentančnih koncertov bo dirigiral v kratkem dirigent Molinari. Abonentne koncerte, ki jih prireja vsako leto Češka filharmonija, pa bo dirigiral K. B. Jiráč.

V bližnji dobi bo koncertiral Vladimir Horovic, klavirni virtuos iz mlajše generacije. Znani francoski virtuos Frederic Lamond, ki je pred dvema letoma priredil izredno uspehi ciklus Beethovenovih klavirskih sonat, bo tudi letos odigral Beethovenov ciklus v Pragi. Pa tudi Kubelik bo nastopil.

Pevske koncerte bodo priredili Rihard Tauber, Lotte Lehmann, komorna pevka in članica državne opere na Dunaju, ki odhaja na koncertno potovanje v Ameriko, dalje Umberto Urbano, slavni baritonist milanske Scale, in egiptovski tenorist Armando Tokatyani, član Metropolitanan v New Yorku.

Jugor.

Ali si že član Vodnikove družbe?

MALI OGLASI

Širarja
specialista za emulzija — samo prvovrstne sprejme tako: ali po dogovoru mliekarna. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Horvatič«. 45483-1

Praktikanta
mlajšega in inteligentnega, ki bi deloval v podjetju, ki se ukvarja s pisarniškim stroji. Iščemo proti plačilu po zmornosti in na delo. Predstavi naj se med 2. in 3. uro pop. na vsak dan, ki ga pove oglaš. oddelku »Jutra«. 45554-1

Sobarica
z dobrimi spretnostmi, dobi službo pri mali rodbini. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45732-1

Gospodinja
brez službe, vajena pisarstva stroja, dobi mesto v malom obratu. Ponudbe poslati na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Nunco«. 45550-1

Iščemo
agilne gospode za sodelovanje
Gospodini, ki so dobro versirani v knjigovodstvo — se tudi lep postanski računovod. Dobri akviziterji se sprejmejo tudi za stalno, proti fiksnemu in proviziji. Iščemo se tudi

krajinski zastopniki
za dravsko banovino. Pisane ponudbe na naslov: »Kartoteka«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1. 297-1

Kroj. vaj. ....
sprejme takoj Baron, Dunajska cesta 9. 46055-1

Šivilsko učenko
sprejme takoj Dovič, Jesenice, Pod gozdom št. 1. Prednost imajo dekleta z dežele. 45680-1

Šivilsko učenko
sprejme takoj R. Zanoškar na Poljanski cesti št. 49. 45960-1

Čevljar. vajenca
od dobrih staršev takoj sprejme čevljar J. Tkavec, Rožna dolina, cesta V/8. 45954-1

2 dobra kamnoseka
sprejme. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 45750-1

Vajenko
za damsko krojaštvo sprejem. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 46002-1

Vajenko
sprejme modni atelje Hity, Kongresni trg št. 13. 45968-1

Služkinjo
k otrokom staro od 15 do 17 let. revnih staršev, sprejem v službo. Zevnik, Dravljje št. 121. 46100-1

Vajenca
s hrano in stanovanjem sprejme Narodna kavarna. 46124-1

Čevljar. pomočnika
za boljša dela sprejme takoj Mihael Turnšek, čevljar, Oruc št. 8 pri Brežicah. 46077-1

Kroj. pomočnika
za fino veliko delo, z vse oskrbo v hiši sprejme takoj Anton Lakančič, Ste. Šice 100. 46094-1

Službe išče

Kuhinjo sem vošila
za dnevno 2-300 gostov po hotelih in Dalmaciji in na Bledu od 1. 11. — Želim nameščenjat Prezvala bi tudi hotel v najem kot družabnica in hotelska gospodinja. Kavejce sem zmožna. — Pišite na oglaš. oddelku »Jutra« pod št. 4750. 45560-2

Strojnik
strojni ključavničar, tesar, vešč Wolfovich, Lancovich in Asmanovich lokomobil, elektriker in železostrojar išče mesta. Dopise prosim nasloviti na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Strojnik« 45796-2

Prodajalka
izkušena v mokani trgovini, za vsledno prakso, iščem primerno nameščenje v mestu ali na deželi. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« 45698-2

Dekle
za šivanje in vsa hišna dela, išče službo — najraje pri šivilji. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 45637-2

Gospodinja
srednjih let, vajena vsakega gospodinjstva in kuhe, pridna ter počestna, gre kamorkoli — Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Gospodinja«. 45914-2

Kravar
dobro molzač, vešč tudi strojne molice ter izdelave sira trapista, išče primerno službo. Cenj. ponudbe na oglaš. odd. »Jutra« pod »Kravar«. 45839-2

Šivilja perila
gre šivat na dom — tudi izven mesta, ali v trgovini. Naslov nove oglašni oddelku »Jutra«. 45960-2

Vrtinar
vrtnar v vseh panogah vrtnarstva, želi stalno ali tudi začasnno namestitev. — A. Lazar, Kolodvorska ul. št. 31. 45978-2

Zadlužek

Šivilja
samo za perilo, gre šivat na dom. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 46.000-3

Pottk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto) telefon 2236. Prva oblast. koncesionarna. Prospekt 15 zastoj — pišite pošti 251

Prodajam

Voziček
prodajam. Krekov trg 4. 45866-6

100 modernih gramofonskih plošč
zelo poceni naprodaj na Dunajski cesti št. 36. 45790-6

Pohištvo

Jedilnico
(orehovo) ter pisalno mizo radi selitve poceni prodajam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45079-12

V najem
vzajem v najem v mestu ali na deželi v prometnem kraju. Ponudbe poslati na oglaš. odd. »Jutra« pod »Najem«. 45999-17

Posred

Parno žago
v zelo dobrem stanju, na Dolnjemškem blizu kolodvora ugodno prodajam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« 43242-20

Kupim hišo
z lokali in vrtom, v ceni 200.000 Din v okolici kolodvora v Ljubljani. Pisane ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Skrajni pogoji«. 45917-30

Stanovanja

Trisob. stanovanje
z vsemi pritlikinami takoj oddam v Slomškovi ul. 10 — Kodeljevo. 45761-21

Sobo in kuhinjo
oddam v Zeleni jami. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 45724-21

Stanovanje
soba, kuhinje in pritlikin oddam v novi hiši za Din 275 v 1. nov., oddaljeno 15 min. od ceste Elek. n. c. Ivana Legat, Brdo št. 63. 45806-21

Sobe

Prazno sobo
solično, v centru mesta takoj oddam sni osebi. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45428-23

Dva gospoda
sprejem na stanovanju v Cigaletovi ulici. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 46048-23

Opremljeno sobico
s posebnim vvhodom — pri Rentjaskovski šoli oddam v Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45764-23

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom — pri Rentjaskovski šoli oddam v Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45764-23

Veliko sobo
lepo, v visokem pritličju, s »mestim vvhodom, za pisarno ali stanovanje takoj oddam na Kralja Petra trgu št. 8. 45867-23

Sobo
solično, z elektriko in posebnim vvhodom oddam najraje zakonca brez otrok. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 45903-23

Prazno sobo
iščem v centru mesta za krojaško obrt. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Za 1. november«. 45320-23a

Dijaška stanovanja

Dijaka
sprejem v svo oskrbo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 45744-32

Uasbila

Tenor saxofon
izvrsten, zelo ugodno prodajam. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Srebr«. 46092-36

Ženitve

Ženitve in poroke
posreduje najbolj vestno in diskretno koncesionari Zavred za sklepanje zakonov »Rozor« Zagreb. Informacije in prospekt pošljite proti vpošilani poštni znakmi za 10 Din. 213-24

Razno

Silke za legitimacije
dobiš v 10 minutah pri foto Joško Smuc, Marjini trg 8 — vogal Wolfove ulice 1. 304-30

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogostnik, Boborčeva št. 8

Obrt

Fotoamaterska dela
kakor tudi: rja strokovna dela naredi do sedaj najbolje in najceneje fotograf Joško Smuc, Wolfova ul. 12 in specialna foto-trgovina A. Smuc, Marjini trg 8 — vogal Wolfove ulice 1. 304-30

Ali »OLLA« je mnogo boljša.
Dokazano nenadkriljiva. 249/II

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, zakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter vsaka zila v tu- in inozemstvo, safe - deposita itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706, 2806